ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1891 — ΕΤΟΣ Η'.—ΑΡΙΘ. 33

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Εσωτερικοῦ δρ. 10.—Ἐξωτερικοῦ φρ.χρ.12.—Ρωσ. ρούβλ. 5

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Ἐπαναλαμβάνοντες τὴν ἐπὶ μικρὸν διακοπεῖσαν ἔκδοσιν τῆς «Ἑβδομάδος» ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν τοῖς κ. κ. συνδρομηταῖς, οἵτινες, ἐκτὸς μιᾶς καὶ μόνης ἐξαιρέσεως, ἐπέτρεψαν ἡμῖν τὴν βραχεῖαν ταύτην ἀναψυχήν.

Ἡ Διεύθυνσις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄσπονδοι καὶ Ὁμόσπονδοι.
Φωνὴ ἐκ τῆς Δούλης: Τῇ βασιλοπούλᾳ μας. Ἀπόσπασμα, ὑπὸ Ἀναστασίου Λαδᾶ.
Τῇ Ἀλεξάνδρᾳ. Νεκράνθεμα: Μυρτιὰ καὶ Στέμμα. Τὸ παιδί της, ποιήσεις Ι. Μαράνου.
Τὴν περιμένει. Εἰκών, ὑπὸ Ν. Ι. Σπανδωνῆ.
Βοστώνη Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
Ὁ Πάπας Λέων ὁ ΙΓ' κατὰ τὸν Pierre Bertrand. Μετάφρασις Κ.
Μιμήσεις: Ὁμοιότης, κατὰ τὸν Heine. **Τί εἶμαι;** κατὰ τὸν Stecchet, ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη.
Αἱ Ἀθῆναι διασκεδάζουσι. Τὸ Κωμειδύλλιόν μας. Σημειώσεις πετῶντι καλάμῳ, ὑπὸ Γ.Β. Τσοκοπούλου.
Ἐκείνη (ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούηται), μυθιστορία RIDER HAGGARD. Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Α. Ἀμπάτη. (Συνέχεια).
Οἱ Σκῶτοι ἐν Ἑλλάδι. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ὑπὸ Γ. Δ. Κανάλε.
Ψηφιδωτόν, ἐκ τῆς συλλογῆς Θ. Ἀμίρου.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Ἐπιστῆμαι.—Καλλιτεχνία.
Ἐφημερίδες. Ἀνέκδοτα, περίεργα, ποικίλα.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΑΣΠΟΝΔΟΙ ΚΑΙ ΟΜΟΣΠΟΝΔΟΙ

Ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐκ φοιτητῶν ἀντιπροσωπείας τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου εἰς Ρουμανίαν καὶ ἡ φιλόφρων ὑποδοχή, ἧς αὕτη ἠξιώθη παρὰ τῆς Ρουμανικῆς νεολαίας ὑπ' ἄλλων μὲν ἐνθουσιωδῶς ἐχαιρετίσθη, ὑπ' ἄλλων δὲ μετὰ πολλῆς ἐτεχνολογήθη ἐπιφυλακτικότητος.

Ἔχουσι δίκαιον καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ.

Τίς ἄλλος λαὸς συνδέεται πρὸς ἡμᾶς πλειότερον διὰ μακρᾶς ἀλύσεως παραδόσεων, χαρίτων καὶ εὐγνωμοσύνης; Μετὰ τίνος ἄλλου ἔχομεν τόσῳ θετικῶς κεχωρισμένα τὰ συμφέροντα, ὥστε οὐδεὶς νὰ ἐπαπειλῇ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον κίνδυνος παρεξηγήσεων; Μετὰ τίνος ἄλλου ἔχομεν τόσῳ κοινοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τόσῳ κοινὸν τὸ πρὸς ἀποσόβησιν αὐτῶν συμφέρον; Ποία γνῶσις ἢ ἰδέα εὐγενὴς δὲν ἐξηνέχθη ἑλληνιστὶ τὸ πρῶτον ἐν Ρουμανίᾳ; Καὶ τίνες ἄλλοι λοιπόν, ἂν ὄχι, οἱ Ρουμάνοι, εἶνε οἱ ἀπὸ φύσεως ἡμέτεροι ὁμόσπονδοι;

Ἀλλὰ καὶ τίς ἄλλος λαὸς ἐποτίσθη δι' ἀπαισιωτέρου δηλητηρίου, ὅπως μισῇ πᾶν ὅ,τι ἑλληνικόν; Μετὰ τίνος ἄλλου συνεπλέχθησαν ἀπὸ σκοποῦ τόσα φαντασιώδη συμφέροντα; Τίς δὲν ἐθεωρήθη φίλος αὐτῶν, ἤρκει μόνον νὰ ἦτο ἐχθρὸς ἰδικός μας; Ποία ὕβρις ἔμεινεν, ἥτις νὰ μὴ ἐξενεχθῇ ρουμανιστὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων; Καὶ τίνες λοιπόν, ἂν οὐχὶ οἱ Ρουμάνοι, εἶνε οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν οἱ ἄσπονδοι;

Ἰδοὺ αἱ δύο ὄψεις τοῦ νομίσματος. Καὶ συνεμάχησαν ὅλοι οἱ δαίμονες, ἵνα συστρέφωσιν αὐτὸ διαρκῶς· ὅπως οὐδ' ἡμεῖς οὐδὲ οἱ Ρουμάνοι δυνηθῶσι ποτὲ νὰ διακρίνωσι ποία εἶνε ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ ὄψις.

Ἀλλὰ τίνες οἱ δαίμονες οὗτοι; Φίλοι ἰδικοί των ἄραγε κηδόμενοι τῆς φιλίας των καὶ μὴ θέλοντες νὰ δαπανᾶται αὕτη ἀδίκως, ἢ φίλοι ἰδικοί μας; Μὰ τὸν Θεόν, ἓν ὁμοῦ ἐλατρεύομεν κατὰ τοὺς μαύρους χρόνους τῆς δουλείας ὑπὸ μάστιγα κοινοῦ τυράννου, εἶνε οὗτοι ἐχθροὶ ἄσπονδοι ἀμφοτέρων καὶ ἔστω εὐλογημένη ἡ ὥρα, καθ' ἣν θ' ἀνοιχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί μας ἵνα ἀνακαλύψωμεν αὐτούς. Εἶνε κοινοὶ ἐχθροὶ ἀνάπτοντες πυρὰς καὶ χύνοντες ἐπ' αὐτῶν ἔλαιον· γεννῶντες πάθη καὶ ἀναμοχλεύοντες αὐτά· καλλιεργοῦντες τὸ μῖσος ἵνα θερίσωσι τὴν ἀπομόνωσιν τὴν καταστροφὴν ἀμφοτέρων.

Αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔθηκαν ἐπὶ τῆς γλώσσης σας τὸ ὄνομα *βόλλαι* διὰ τοὺς ἐν Ρουμανίᾳ Ἕλληνας.

Αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες ὑπηγόρευσαν εἰς τοὺς συγγραφεῖς σας τὴν πρὸς πᾶν Ἑλληνικὸν περιφρόνησιν καὶ ἐδάνεισαν τὴν χολὴν των ἀντὶ μελάνης εἰς τοὺς ἱστορικούς σας.

Αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες σᾶς ἐκολάκευσαν μὲ σχέδια ἁρπαγῆς, ἵνα λησμονήσητε δικαιώματα ἱστορικῶς ὑμῖν ἀνεγνωρισμένα.

Αὐτοὶ σᾶς εἶπον ἡμέραν τινα: Τὸ ἐνθυμεῖσθε; — Ἐὰν θέλετε νὰ γίνητε μεγάλοι, ρίψατε ὅσους Ἕλληνας φιλοξενεῖτε, ρίψατέ τους ὅλους εἰς τὸν Δούναβιν!....

*
* *

Μὲ τὴν καρδίαν εἰς τὰ χείλη ἦλθον οἱ Ἑλληνόπαιδες νὰ σᾶς ἀσπασθῶσι καὶ θ' ἀνεγνώσατε τὰ δίκαια παράπονά μας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των. Μὲ τὴν καρδίαν εἰς τὰ χείλη ἔλθετε καὶ σεῖς νὰ μᾶς ἴδητε, καὶ νὰ μᾶς εἴπητε τὰ ἰδικά σας.

Ὀλίγη εἰλικρίνεια καὶ καλὴ πίστις ἀρκεῖ, ὅπως ρίψῃ τέλος εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων τοὺς ἐκ προλήψεων ἀσπόνδους ἐχθρούς, καὶ διαλύσῃ τὴν χωρίζουσαν αὐτοὺς ὁμίχλην τῶν ὑποβολιμαίων παρεξηγήσεων.

Ἐκ τῶν τόσων εὐλαβῶς γραφέντων ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς πολυκλαύστου βασιλοπούλας μας, μετὰ συγκινήσεως διακρίνομεν τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, ὡς κάτοπτρον τῆς θλίψεως τῶν δούλων ἀδελφῶν ἐπὶ τῇ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ.

ΦΩΝΗ ΕΚ ΤΗΣ ΔΟΥΛΗΣ

ΤΗι ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑι ΜΑΣ

. . . . . .

Ἐλέχθη μυριάκις, ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ Χάρωνος κοπτόμενοι κάλυκες δὲν ἔχουσιν ἱστορίαν! Ἄλλον ὅμως τοιοῦτον κάλυκα οὐδένα ἔδρεψεν ὁ ἀπηνὴς διώκτης τῆς ζωῆς καὶ εἶχεν οὗτος ἱστορίαν μεγάλην καὶ θαυμαστήν, διότι τὴν προήγγειλαν πολλῶν αἰώνων παραδόσεις, διότι τὴν ὠνειροπόλησαν λαοί, διότι τὴν ἐρρέμβασαν δυστυχεῖς καὶ ταλαιπωρημένοι, διότι μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐμφανισεώς της ἐβαυκαλήθησαν γενεαί, διότι ποταμοὶ δακρύων ἐπότισαν τὴν γῆν ἐξ ἧς ἀνέθαλεν.

Διότι ἦτο ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ βασιλοποῦλα!

Καὶ ἦτο ἀληθῶς ἡ Ἀλεξάνδρα οἵαν τὴν περιέγραψαν τὰ παραμύθια τῶν μαύρων αἰώνων καὶ τὴν ἐφαντάσθησαν οἱ λαοί οἱ Ἑλληνικοί: Ἰσάγγελος τὴν καλλονήν. Ἰσάγγελος τὴν ἀγαθότητα. Ἰσάγγελος τὴν ἀγάπην. Μὲ τὴν χρυσῆν κόμην καὶ τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς βασιλοπούλας τῶν παραδόσεων· μὲ τὴν συμπαθῆ καὶ ἁβρὰν καὶ πονετικὴν καρδίαν της· μὲ θησαυροὺς στοργῆς πρὸς πάντας, καὶ λατρείας πρὸς τὴν πατρίδα!

Καὶ εἶδον οἱ λαοί, ὧν οἱ πατέρες τοσαῦτα εἶχον ὀνειροπολήσει, εἶδον ἓν ὡραῖον αὐτῶν ὄνειρον πραγματούμενον ἐν τῷ προσώπῳ της!

Ἡ δὲ πραγμάτωσις αὕτη, ἰδοὺ τίς ἡ μεγάλη καὶ ζηλευτὴ ἱστορία τῆς Ἀλεξάνδρας, ἧς μετὰ θρήνων καὶ στεναγμῶν ἐπαναλαμβάνει ἡ Ἑλλὰς σύμπασα ἑκάστην γραμμήν.

Ἀλλὰ οἱ θρῆνοι πρὸς τί; Ὅτε πρὸ διετίας καὶ οἱ ἐγγύθεν καὶ οἱ μακρόθεν ἡμεῖς πάντες, τὴν προπέμπομεν ἐπίζηλον νυμφίον μεγάλου ἀλλὰ θνητοῦ Ἡγεμονίδου, καθήδυνε τὰ δάκρυα ἡμῶν ἡ ἐλπίς, ὅτι παρὰ μεγάλῃ ἐγκοσμίῳ δυνάμει ἡ μυρτοστόλιστος κόρη τῆς καλῆς ἡμῶν μητροπόλεως, τῶν Ἀθηνῶν, θὰ παρίσταται ὡς τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ γοητεῦον καὶ ἱκετεῦον ὑπὲρ αὐτῆς. Καὶ ἤδη, ὅτε ἀνῆλθεν ἐκλεκτὴ μεταξὺ ἐκλεκτῶν, καὶ ἔστη παρὰ τὸν ὕψιστον θρόνον, τίνα θέλομεν ἀγνοτέραν ψυχήν, ἐρασμιώτερον καὶ ἀγγελικώτερον στόμα, ἵνα *δέηται καὶ προσεύχηται ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες μόνον παρὰ τοῦ Θεοῦ προσδοκῶσιν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος;*

. . . . . .

(Σμύρνη) ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΑΔΑΣ

ΤΗι ΑΛΕΞΑΝΔΡΑι

(ΝΕΚΡΑΝΘΕΜΑ)

ΜΥΡΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΜΜΑ

Εἰς τὴν Ἀθήνα μυρτιὰ καὶ στέμμα
Ἦσαν ἐχθροὶ μέχρι θανάτου,
Γιατὶ τὰ χώριζε τὸ αἷμα
Ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Πεισιστράτου.

—

Μὰ λησμονήθηκ' εὐθὺς ἡ πάλη,
Τὰ μίση, ἡ ἔχθρα καὶ τὸ αἷμα:
Εἰς τὸ χρυσό σου τὸ κεφάλι
Φιλήθηκαν μυρτιὰ καὶ στέμμα.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ

Χίλια σοῦ ρίξαν δροσερὰ λουλούδια,
Χίλια σοῦ ψάλαν θλιβερὰ τραγούδια·
Μὰ σ' ἔν' ἀπ' ὅλα θὰ χαρῇ ἡ ψυχή σου,
Σ' ἐκεῖνο, ποῦ μιλεῖ γιὰ τὸ παιδί σου.

—

Δὲν τόειδες τὸ καϋμένο μιὰ φορά,
Σὲ τόσους πόνους μιὰ νὰ βρῇς χαρά·
Δὲν ἄκουσες τὸ γλυκολάλημά του
Νὰ γλυκαθῇς στὴν πίκρα τοῦ θανάτου.

—

Κοιμήσου, μικρομάννα μου, κοιμήσου
Καὶ χίλιοι θ' ἀγρυπνοῦν γιὰ τὸ παιδί σου.

—

Δὲν θὰ τοῦ λείψουν χάδια καὶ παιχνίδια
Καὶ γέλια καὶ ἀγάπαις καὶ στολίδια·
Ἀπ' ἀγκαλιὰ σὲ ἀγκαλιὰ θὰ τρέχῃ
Καὶ δάκρυ τὴ μορφή του δὲν θὰ βρέχῃ.

—

Νεράϊδες θὰ τὸ λούζουν καὶ χτενίζουν
Καὶ χελιδόνια θὰ τὸ νανουρίζουν·
Ἡ μοῖρες θὰ τοῦ φέρνουν ὅ,τι θέλει
Καὶ τὰ φιλιά σου οἱ καλοὶ ἀγγέλοι.

—

Κι' ἂν τὴ ματιά σου ἔξαφνα ποθήσῃ
Τὸν οὐρανό μας θἄλθῃ ν' ἀντικρύσῃ·
Κι' ἂν θέλῃ μάννα τ' ὀρφανὸ παιδί...
Θὰ ἔλθῃ τὴν Ἑλλάδα σου νὰ ἰδῇ.

—

Κοιμήσου, μικρομάννα μου, κοιμήσου
Κι' ἀμέτρητοι λατρεύουν τὸ παιδί σου.

Ι. Μαρανος

ΤΗΝ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ.....

(Εἰκών)

Ὅποιος ἔχει καρδιὰ ἂς μή με ἀναγνώσῃ, ὅποια μητέρα ἔχει κορίτσι ἂς μὴ ξεγελασθῇ καὶ με διαβάσῃ. Διότι ἀφ' ὅσα εἶδον εἰς τὴν ζωήν μου, ἀφ' ὅσα οἱ νυκτερινοί, ὑποχρεωτικοὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν περίπατοί μου μοῦ ἀπεκάλυψαν δὲν ὑπάρχει τι ἀλγεινότερον, τραγικώτερον, φρικωδέστερον. Ἐπίτηδες ἐφυλλολόγησα τὸ σημειωματάριόν μου. Εὕρον ἐν αὐτῷ συνεννοήσεις ἀπὸ τοῦ παραθύρου, νεανίας διασκελίζοντας τοίχους, κυρίας μὲ λευκὸν *πενιουὰρ* ριπτούσας ἐπιστολὰς ἀπὸ ταῖς *γρίλιες* τῶν παραθύρων, μητέρα κλαίουσαν ὑπὸ τὸ ἀπαίσιον φῶς δύο λαμπάδων τὴν ἐπὶ τραπέζης ἐξαπλωμένην θυγατέρα της, μεθύσους ἐξηπλωμένους μὲ τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, γυναῖκα λυσίκομον τρέχουσαν τὴν 4ην τῆς πρωΐας πρὸς ἀναζήτησιν ἰατροῦ, ἀνθρώπους ἀπωλέσαντας καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν των ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ καὶ βαίνοντας ἀλλόφρονας καὶ τόσας ἄλλας σκηνὰς ἔρωτος, ἄλγους, πένθους. Ἀλλὰ τίποτε, τίποτε δὲν εἶδον τόσον φρικτόν, τόσον λυρικῶς τραγικὸν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς διηγηθῶ.

* * *

Ἀπό τινος συχνὰ διέρχομαι διά τινος ὁδοῦ μεταβαίνων εἰς τὴν οἰκίαν μου. Κατάκοπος, μὲ τὴν κεφαλὴν βεβαρυμένην ἀπὸ πολιτικὴν ἢ ἀριθμούς, ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύλας καὶ διασκεδάζω τὸ κουρασμένο μυαλό μου κυττάζων τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν οἰκιῶν, τὰς μακρὰς σκιάς, ἃς αὗται προχέουσι περισπῶμαι ἀπὸ ἀμυδρὸν φῶς καιούσης λαμπάδος ἢ τὴν ἐρυθρὰν λυχνίαν τὴν καίουσαν ἄνωθεν τῆς κλίνης παρθένου. Καὶ ἡ φαντασία μου πλέει πλησίστιος εἰς ὑποθέσεις καὶ φανταστικὰς σκηνὰς καὶ ζητεῖ νὰ ἀνιχνεύσῃ τίνες πόθοι, τίνες ἐλπίδες, τίνες ὀρέξεις νὰ διατρέχωσιν ἆρά γε ἐν φρικιάσει τοὺς ὑπνώττοντας. Ὦ! πόσον ἡ μοναξία αὕτη κατευνάζει τὴν ταραχὴν τῶν ὑπερερεθισθέντων νεύρων καὶ ἡ ἐπισκόπησις αὐτὴ ἀναπαύει τὸν δυστυχῆ νοῦν!

* * *

Οὕτω παρετήρησα αἴφνης ἐν τῇ ρηθείσῃ ὁδῷ, ἐν μικρῷ καταλεύκῳ διωρόφῳ οἰκίσκῳ, φῶς ἐσπέραν τινά. Τὸ φῶς προήρχετο ἐκ τῆς θύρας τῆς ἐπὶ τοῦ ἐξώστου καὶ ἄπλετον ἀντεναχλᾶτο ἐπὶ τῆς ἀντικρὺ οἰκίας.

— Ἀσθενεῖ κανεὶς εἶπον κατ' ἐμαυτὸν ἢ *τὰ κόβουν*.

Καὶ ἐξηκολούθησα ἀργά, ἀργὰ τὸν περίπατόν μου. Μόλις ὅμως εἶχον προχωρήσει καὶ ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ἤκουσα τὴν θύραν τρίζουσαν.

Ἐστράφην, δὲν εἶδον τίποτε καὶ ἀνεχώρησα.

* * *

Τὴν ἐπαύριον δύο ὥρας ἀργότερα ἤτοι τὴν 4ην τῆς πρωΐας ἀνηρχόμην καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν ὁδόν.

Ἐξηρχόμην τῆς *Μεγάλης Λέσχης*, εἰς

ἧς τὰ ἐγκαίνια εἶχον προσκληθῆ καὶ ἔνθα χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἔδωκα ἐξετάσεις διὰ πελάτης. Αἱ γυμναὶ τῶν γυναικῶν ὠλέναι, οἱ ἄχρι γόνατος ἀποκεκαλυμμένοι μηροί, τὰ γυμνὰ στήθη τὰ ὑπὸ τὴν μακρὰν ἐπήρειαν τοῦ ἑσπερινοῦ φωτὸς κιτρινίζοντα, ὡς αἱ στῆλαι τοῦ Παρθενῶνος σὺν τῷ χρόνῳ χρυσοῦνται, ἡ βαρεῖα τῶν μύρων ὀσμὴ καὶ οἱ καπνοὶ τοῦ οἴνου, ἀντὶ νὰ με ἀναπαύσωσιν εἶχον ἔτι μᾶλλον καρώσῃ τὰ νεῦρά μου.

Εἶχον ἀνάγκην ν' ἀναπνεύσω πολύ· ἡ δρόσος τῆς νυκτερινῆς αὔρας ἐδρόσιζε τὰς παρειάς μου καὶ ἓν εἶδος ἰδιοτέρας ἡδονῆς μοὶ ἐδώρουν ἡ σκοτία, ἡ σιγή, ἡ μοναξιά.

Ὡς συνήθως συμβαίνει ἐν τῷ πλήρει ἀντιθέσεων βίῳ μας, ὁ νοῦς μου ἀηδιάσας ἐκ τῆς πρὸ ὀλίγου θέας τῆς εὐκόλου καὶ πεζοτάτης ἡδονῆς, ἤρξατο ἀνυψούμενος καὶ ἡ γλυκεῖα καὶ καυστικὴ ἀνάμνησις τῆς γυναικός, ἣν ἀγαπῶ μὲ τὴν δύναμιν παράφρονος προσκολωμένου εἰς μίαν idée fixe, ἣν ἐξιδανικεύω, ὡς καλλιτέχνης καὶ δι' ἣν βουλιμιῶ, ὡς σαρκοβόρον, ἤρξατο ἀνατέλλουσα ἐν τῷ συνεσκοτισμένῳ ἐγκεφάλῳ μου, ὡς ἡ σελήνη προβάλλει ἐν συννεφώδει νυκτὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Κορυδαλοῦ.

* * *

Ἡ ἡδεῖα αὕτη ῥέμβη μὲ εἶχε τελείως ἀφαιρέσει. Ἔβαινον, ὡς ἐν ὀνείρῳ, ὀλισθαίνων μᾶλλον τὸ βῆμα ἢ βαδίζων.

Αἴφνης κρότος ἀνοιγομένης θύρας μὲ ἀφυπνίζει τῆς ῥέμβης μου· στρέφω καὶ βλέπω γυναῖκα μαυροφορεμένην ἥτις διολισθήσασα τοῦ δωματίου εἰς τὸν ἐξώστην παρετήρησέ με μετὰ προσοχῆς καὶ εἶτα, μὲ τὴν ἀπογοήτευσιν ἀνθρώπου, οὗ ἡ θερμὴ ἐλπὶς διεψεύσθη, ὑπεχώρησε σβεσθεῖσα ἐν τῷ δωματίῳ.

* * *

— Κάποιον περιμένει, εἶπον κατ' ἐμαυτόν· καὶ ὁ κάποιος αὐτὸς δὲν εἶμαι ἐγώ.

Ὦ! τί γλυκὺ πρᾶγμα νὰ σὲ ἀναμένῃ ἐν ταῖς ἀγνώστοις τῆς νυκτὸς ὥραις ἡ γυνή, ἣν λατρεύεις καὶ ποθεῖς!

Καὶ ἡ ῥέμβη μου κατέστη πενθιμοτέρα, τὸ βῆμα ἀσταθέστερον καὶ ἔφυγον.

* * *

Καὶ τὴν ἄλλην νύκτα, κατ' ἄλλην ὥραν διῆλθον πρὸ τῆς οἰκίας καὶ πάλιν τὸ φῶς καὶ ἡ θύρα ἡμιάνοικτος καὶ ἡ μαυροφόρος προβάλλουσα, παρατηροῦσά με ἐταστικῶς καὶ εἶτα ἐξαφανιζομένη.

Καὶ αἱ νύκτες διαδέχονται τὰς νύκτας καὶ αἱ ἐμφανίσεις τῆς μαυροφόρου ἐπίσης.

Ἐδῶ κάτι συμβαίνει εἶπον, κοινὸν *ραντεβοῦ* δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προκαλῇ τὸ τοιοῦτον.

* * *

Ὁπόταν προχθὲς τυχαίως συνηντήθην, τὴν δευτέραν τῆς πρωΐας, μετὰ στενοῦ ποθεινοτάτου φίλου μου παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς ρηθείσης ὁδοῦ:

— Ξεύρεις κάτι τι, μοῦ λέγει. Σὺ ὅστις τὰ μαζεύεις αὐτά, μάθε ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον εἶνε μία μητέρα ποῦ ἔχασε τὴν κόρην της καὶ κάθε νύκτα τὴν περιμένει.

. . . . . .

* * *

Καὶ ἀνηρχόμεθα τὴν ὁδὸν σιγῶντες, μὲ τὴν καρδίαν μας ἰσχυρῶς πάλλουσαν, προσπαθοῦντες νὰ μὴ ἀκούηται ὁ κρότος τῶν βημάτων μας, συγκρατοῦντες σχεδὸν τὴν ἀναπνοήν μας. Καὶ ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὴν οἰκίαν.

Σιγὴ ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ ἄνεμος τοῦ φθινοπώρου ἐλαφρῶς ξυρίζων τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν καὶ πάλλων τὴν ἀμφίβολον φλόγα τῶν φανῶν τοῦ φωταερίου...

Καὶ ἐστάθημεν.

Φῶς εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ θύρα ἡμίκλειστος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικρὺ τοίχου ἐπιμήκης ρομβοειδὴς φωτεινὴ ἐπιφάνεια.

Μόλις ὁ κρότος τῶν βημάτων μας ἔπαυσε καὶ ἡ θύρα ἐσπρώχθη, ἡ μαυροφόρος ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ κιγκλιδώματος τοῦ ἐξώστου, παρετήρησε περιέργως καὶ ἀνησύχως ἡμᾶς καὶ εἶτα ἠρέμα, ἀπηλπισμένη ἀπεσύρθη.

* * *

Εἶναι ἀδύνατον νὰ σᾶς περιγράψω τὸ τί ἠσθάνθην, ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ, νῦν ὁπότε ἐγνώριζον τὸ αἴτιον, ὁποία φρικίασις διέτρεξε τὸ σῶμά μου. Τὸ φῶς ἐκεῖνο, ἡ ἡμίκλειστος θύρα μὲ τὴν τόσην δρόσον καὶ ἡ μήτηρ αὐτὴ ἀναμένουσα τὴν ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου ἐπάνοδον τῆς θυγατρός της.

Ἔσχον τὴν σκληρότητα νὰ διέλθω ἐκ νέου, ἐκ νέου εἶδον τὸ φῶς, ἐκ νέου ἡ ἀτυχὴς προέκυψε, μὲ παρετήρησε καὶ ἀπεσύρθη.

Ἤμην ἐγώ, δὲν ἦτο ἡ κόρη της.

* * *

Ὦ τὴν ἠγάπα παραφόρως τὴν κόρην της.

Ἡ ἀγάπη αὕτη δὲν τὴν ἀφίνει νὰ πιστεύσῃ, ὅτι πράγματι ἀπέθανεν καὶ οὕτω καθ' ἑσπέραν, κάθε νύκτα ἡ κακόμοιρος μητέρα τὴν περιμένει καὶ πᾶς ἦχος τὴν διεγείρει καὶ ὁ παραμικρότερος ψίθυρος τὴν πείθει, ὅτι εἶνε αὐτή.

Καὶ ἄνθρωποι ψυχροὶ καὶ ἀνάλγητοι ἢ ἀφρόντιδες διέρχονται. Καὶ αὐτὴ προβάλλει τὴν κεφαλήν της καὶ παρατηρεῖ.

Καὶ ἡ κόρη δὲν ἔρχεται.

Καὶ αὐτὴ τὴν περιμένει!

Ν. Ι. Σπανδωνης

Ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ φύλλου

ΤΟΥ ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ

Κου Γ. Δ. Κ.

τοῦ προσφιλοῦς συγγραφέως

ΤΗΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Βοστώνη.
Ἀπὸ Βοστώνης εἰς Κανταβριγίαν.
Ἀπὸ Κανταβριγίας εἰς Πρόνοιαν.
Ἀπὸ Προνοίας εἰς Νεούπορτ.
Ἀπὸ Νεούπορτ εἰς Νέαν Ὑόρκην
Νέα Ὑόρκη.
Ὁ ποταμὸς Χώδσων.
Ταρρυτάουν.
Ἀπὸ Ταρρυτάουν εἰς Οὐέστ Πόϊντ.
Ἀπὸ Οὐέστ Πόϊντ εἰς Ἀλβανίαν.
Ἀπὸ Ἀλβανίας εἰς Ρότσεστερ.
Ἀπὸ Ρότσεστερ εἰς Νιαγάραν
Ἀπὸ Νιαγάρα εἰς Κουεβέκην
Ἀπὸ Κουεβέκης εἰς Βούφαλον.
Ἀπὸ Βουφάλου εἰς Φιλαδέλφειαν.
Ἀπὸ Φιλαδελφείας εἰς Θὐασιγκτῶνα.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Α'

ΒΟΣΤΩΝΗ

Ὅπως λάβῃ τις ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς μεγάλης δημοκρατίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς δέον νὰ περιηγηθῇ τὰς κυριωτέρας αὐτῆς ἐπαρχίας, διότι ἐξ οἵας δήποτε ἄλλης περιγραφῆς λίαν ἀτελῆ ἰδέαν ἤθελε σχηματίσει.

Δύο κυρίως εἴδη περιηγητῶν γνωρίζω· τοὺς ταξιδεύοντας ἀπὸ ξενοδοχείου εἰς ξενοδοχεῖον καὶ τοὺς ἀπὸ χώρας εἰς χώραν.

Οἱ πρῶτοι ἀποτελοῦσι τὴν τάξιν τῶν περιηγητῶν ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τὸν Λαφονταῖνον «πορεύονται παντοῦ χωρὶς νὰ παρατηρήσωσι τίποτε,» τούτων δὲ προεξάρχουσιν ὁ *Δίκενς* καὶ ὁ *Τέϋλωρ*, ὧν ὁ μὲν ἐξέλαβε τὴν Ἀμερικὴν *γῆν τρελλῶν*, ὁ δὲ ὠνόμασε τὴν Ἑλλάδα *γῆν Εἰλώτων*. Μάλιστα ὁ τελευταῖος οὐδὲν καλὸν εὗρεν ἐν Ἑλλάδι ἐκτὸς ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν σλαυϊκὴν ὁμαιμότητα, λέγων ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει τὸ μεγαλεῖον της εἰς τὸ σλαυϊκὸν στοιχεῖον.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δευτέρας τάξεως ἵσταται ὁ Οὐμβόλδος· εἶνε δὲ αὕτη ἡ τάξις ἐκείνη, ἥτις ἐξετάζει εἰλικρινῶς καὶ ἐμβριθῶς καὶ δὲν γράφει ἁπλῶς διὰ τὰ *salδria τοῦ συρμοῦ*, οὐδὲ ἀποβλέπει εἰς τὰ θυλάκια αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀναγνωστῶν της.

Τοιουτοτρόπως περιγράφεται ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν ἐθνῶν καὶ ἐκτίθεται πᾶσα ἀλήθεια ἐφ' ἧς δύναται νὰ βασισθῇ ὁ λοιπὸς κόσμος.

Εὑρίσκομαι ἐν Βοστώνῃ... Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς Μασσαχουσέτης, ἔχει ὡραῖον λιμένα καὶ φημίζεται διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν προαστείων της συνδεομένων διὰ σιδηροδρόμων. Τινὲς τῶν ἐπαύλεων αὐτῆς ὁμοιάζουσι κατὰ τὴν ὡραιότητα πρὸς τὰς ἀγγλικάς.

Ὁ περιηγητὴς δὲν δύναται ἢ νὰ θαυμάσῃ τὸ μέγεθος καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς, τὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ της, καὶ τὸ ἐξαίρετον τῆς κυβερνήσεώς της.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουσι ρητὸν χαρακτηρίζον τὰς τρεῖς μεγάλας αὐτῶν ἀνατολικὰς πόλεις: Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἡ ἐρώτησις εἶνε *τί ὁ ἄνθρωπος ἔχει*, ἐν Φιλαδελφείᾳ *ποῖος εἶνε*, καὶ ἐν Βοστώνῃ *τί γινώσκει*.

Καίτοι οἱ Γιάνκοι εἰσὶ λίαν ἐπιχειρηματικοὶ καὶ ἱκανοὶ ἔμποροι οὐχ ἧττον ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὰ δολλάρια οὐδέποτε λαμβάνουσι τὴν θέσιν τῶν βιβλίων ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Βοστώνης. Αἱ Ἀθῆναι αὗται τοῦ Νέου Κόσμου δικαίως καυχῶνται διὰ τοὺς ποιητάς των, ἱστορικοὺς καὶ δι' ἄλλους λογίους ἄνδρας. Τὸ ἥμισυ τῶν ἐν Βοστώνῃ κυριῶν θὰ ἐνομίζοντο *σοφαὶ* εἰς πολλὰς ἄλλας Ἀμερικανικὰς πόλεις. Ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ κοράσια γινώσκουσι καλῶς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλολογίαν, καὶ ἐκφράζονται μετὰ μεγίστης εὐχερείας καὶ ἑτοιμότητος·

Ἡ πόλις αὕτη ἀριθμεῖ πολλὰς βιβλιοθήκας, σχολεῖα, ἐφημερίδας, τυπογραφεῖα, τόπους διασκεδάσεων καὶ διδασκαλίας ἰδίως διακρίνεται διὰ τὰ φιλανθρωπικὰ αὐτῆς καθιδρύματα.

Πρὸς τούτοις κέκτηται πλοῦτον σκηνῶν καὶ ἀναμνήσεων τῆς Ἀμερικανικῆς ἱστορίας. Ἐάν τις ἐπιθυμῇ νὰ μάθῃ τὰ κυριώτερα ἱστορικὰ γεγονότα, ἅτινα ἐγένοντο οὐ μόνον ἐν Βοστώνῃ ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν πόλεις, διαρκοῦντος τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, δύναται νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὰ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Διοικητηρίου της.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο κτίριον ἔχει βιβλιοθήκην ἐκ 40 χιλιάδων τόμων καὶ μουσεῖον πτηνῶν, ζώων, ἐντόμων, ὀστράκων, ὀρυκτῶν κ.τ.λ. Ἐν δὲ τῇ καλουμένῃ *Δωρικῇ Αἰθούσῃ* εὑρίσκονται σημαῖαι καὶ τηλεβόλα ἀνακαλοῦντα εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐπισκέπτου τὰς ἐνδόξους ἡμέρας τοῦ 1776. Ἐν μέσῳ τῆς εἰσόδου κρέμαται ὁ ἀρχαῖος *βακαλάος*, ὅστις κατὰ τὸν Δρέηκ, ὑπῆρξε μεγαλητέρα πηγὴ πλούτου διὰ τὴν Μασσαχουσέτην ἢ ὅλα τὰ χρυσορυχεῖα διὰ τὴν Καλιφορνίαν.

Ἐξωθεν τῆς θύρας αὐτοῦ βλέπῃ τις τὸν ἐξ ὀρειχάλκου ἀνδριάντα τοῦ Ὀρατίου Μάνν τοῦ θυσιάσαντος τὰ πάντα πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ τὸν τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ καὶ φιλέλληνος Οὐέβστερ, οὐτινος ἡ εὐγλωττία πολλάκις κατεπραΰνε τὸ ἐξημμένον πνεῦμα τῶν Ἀμερικανῶν καὶ διετήρησε τὴν Ἕνωσιν ἀκολόβωτον. Εἰσερχόμενος δὲ βλέπει τὸν ἀνδριάντα τοῦ Οὐασιγκτῶνος μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

«Ἡ Δημοκρατία δυνατὸν νὰ ἀπολεσθῇ, ἡ εὐρεῖα ἀψὶς τῆς ἑνώσεως νὰ καταρρεύσῃ καὶ ἡ δόξα της νὰ σβεσθῇ ἀστὴρ πρὸς ἀστέρα· αἱ στῆλαι καὶ τὸ καπιτώλιόν της νὰ κρημνισθῶσι λίθος πρὸς λίθον· ὅλα τὰ ὀνόματα δι' ὧν καθωραΐζονται τὰ χρονικά της νὰ λησμονηθῶσιν· ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἀνθρώπινος καρδία θὰ πάλῃ ἢ ἀνθρωπίνη γλῶσσα θὰ συνηγορῇ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς συνταγματικῆς ἐλευθερίας, ἡ μὲν καρδία θὰ ἔχῃ ἐντετυπωμένην ἐν αὐτῇ τὴν μνήμην τοῦ Γεωργίου Οὐασιγκτῶνος, ἡ δὲ γλῶσσα θὰ ἐπεκτείνῃ τὴν φήμην αὐτοῦ.»

Ὑπάρχει πρὸς τούτοις καὶ στήλη ἀνεγερθεῖσα συνεισφορᾷ τῶν πολιτῶν τῆς Βοστώνης, πρὸς ἀνάμνησιν τῶν συμβάντων ἅτινα ἐγένησαν τὴν Ἀμερικανικὴν ἐπανάστασιν καὶ ἐξησφάλισαν τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν. Ἡ ἱστορικὴ αὕτη ἀφήγησις περαίνεται διὰ τῶν ἑξῆς πατριωτικωτάτων λόγων:

«Ἀμερικανοί! Ἐνῷ ἀπὸ τὰ ὕψη ταῦτα τὸ βλέμμά σας θὰ ἀπαντᾷ σκηνὰς ἀφθόνου εὐκαρπίας καὶ ἀνθηροῦ ἐμπορίου καὶ κατοικίας κοινωνικῆς εὐδαιμονίας, μὴ λησμονήσητε ἐκείνους οἵτινες διὰ τῶν θυσιῶν των ἐξησφάλισαν παρ' ἡμῖν τὰς εὐτυχίας ταύτας.»

Τὴν γενικὴν τῆς πόλεως ἄποψιν δυναταί τις νὰ περιεργασθῇ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἐξώστου τοῦ Διοικητηρίου, μέχρι τοῦ ὁποίου πολλοὶ διστάζουσι νὰ ἀνέλθωσιν, ἐν τούτοις ἀνέβην τὰς ἀμέτρους βαθμίδας τῆς γιγαντιαίας καὶ ἑλικοειδοῦς αὐτοῦ κλίμακος. Δὲν εἶδον μὲν τὴν κοιλάδα τοῦ Σκάϋακλλ, οὐδὲ τὸν Ἄρνον, οὐχ ἧττον ὅμως τὸ βλέμμά μου ἠτένισε τὸν ἀπέραντον Ὠκεανὸν καὶ τὰ ὡραιότερα τῆς Βοστώνης μέρη· τί δὲ ἄλλο συγκινητικώτερον τοῦ Βῶνκερ-Χίλλ; Ἐθαύμασα ἐπὶ πολὺ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἅτινα καθηγιάσθησαν διὰ τοῦ αἵματος εὐγενῶν ἡρώων, καὶ οὐδέποτε θέλω παύσει ἀναπολῶν ταῦτα μετὰ συγκινήσεως.

Καταβὰς τοῦ Διοικητηρίου ἐπεσκέφθην τὸν Παράδεισον κείμενον εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἀκούων δὲ τὰς τρυφερὰς τῶν νεανίδων καὶ νεανίσκων φράσεις, αἵτινες ἀντηλάσσοντο ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν δένδρων τοῦ ἐκτεταμένου καὶ περικαλλοῦς τούτου δημοσίου κήπου, δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ μειδιάσω. Εἶδον τὸ *δένδρον τῆς ἐλευθερίας* ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου πολλάκις συνεκροτήθησαν ἐθνικαὶ συνελεύσεις τῶν Ἀμερικανῶν, ὅτε ἀνεπέτασαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ σεβασμία αὕτη πτελέα, ὁ πολύφυλλος οὗτος πατριάρχης καὶ ἀρχαιότερος κάτοικος ὁλοκλήρου σκηνῆς 20 τετραγωνικῶν μιλλίων ἀκούει καὶ παρατηρεῖ, ἀλλὰ διαφυλάττει ἐν τῷ γηραιῷ αὐτοῦ κορμῷ ὑπὸ ἐχεμύθειαν ὁλοκλήρους ἱστορίας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἱστορίας ἔρωτος καὶ μίσους. Οὐ μόνον ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς ὅρκοι ψεύδους καὶ πίστεως ἀντηλλάχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀτυχῶς Κουάκεροι μετὰ μαγισσῶν ἀπηγχονίσθησαν· οὐχ ἧττον καὶ μονομαχίαι ἐμόλυναν τὴν γῆν, ἔνθα αἱ πανάρχαιοι ρίζαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς γέροντος ἐπαναπαύονται. Ἐν τούτοις σήμερον ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἀστυνομίας αἱ φρικώδεις σκηναὶ ἐξέλιπον· μόνον ὅρκοι πίστεως ὑπὸ χειλέων ἀπατηλῶν προφέρονται πρὸς τὴν ἀνύποπτον ἀθωότητα καὶ καλλονήν. Ἐγκαταλείπων τις τὸν Παράδεισον, διέρχεται σωρὸν οἰκοδομημάτων, ἐν οἷς ὑπάρχουσι δύο τῶν περιφημοτέρων βιβλιοθηκῶν. *Τὸ Ἀθήναιον* καὶ ἡ *Βιβλιοθήκη τῶν Πολιτῶν*, ἀποτελοῦμεναι ἀπὸ 60—70 χιλιάδων τόμων ἑκάστη· ἀμφότεραι ἀτενίζουσι πρὸς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ *Τρῆμοντ Στρῆτ*, ὡν ἡ σοβαρότης φαίνεται ὡσεὶ συνηγοροῦσα μετ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς μελέτης, ἣν ὀφείλει νὰ ἐπισύρῃ ἡ ἀνύψωσις καὶ καταστροφὴ τοῦ ἀτόμου, τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἐθνῶν.

Ἀκολούθως ἐπεσκέφθην τὸ ἀρχαῖον Διοικητήριον, ὅπερ ἔτι διατηρεῖται μεταβληθὲν εἰς ἐμπορικὰ γραφεῖα. Ἐν τῷ ἀρχαίῳ τούτῳ κτιρίῳ κατὰ τὸν Σαμουὴλ Ἄδαμς ἐγεννήθη τὸ πρῶτον ἡ Ἀμερικανικὴ ἀνεξαρτησία. Ἐνταῦθα ἐπεκυρώθη τὸ σύνταγμα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν αὐτοῦ ἔπεσαν οἱ πρῶτοι μάρτυρες τῆς Ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας σφαγέντες ὑπὸ Ἀγγλικῶν χειρῶν. Ἐκ τοῦ ἐξώστου αὐτοῦ διεκοινώθη πρὸς τὸν λαὸν τῆς Βοστώνης ὁ θάνατος Γεωργίου Β' καὶ ἡ ἀνάρρησις Γεωργίου Γ', καὶ τῷ 1776 ἐκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ σεβαστοῦ τούτου κτιρίου ὁ λαὸς ἔκαυσε τοὺς παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐπιβληθέντας φορολογικοὺς νόμους. Ἐνταῦθα οἱ στρατηγοὶ Χάου, Κλίντων καὶ Γέηγ ἔσχον πολεμικὸν συμβούλιον πρὶν ἢ συγκροτηθῇ ἡ ἐν Βῶνκερ-Χίλλ μάχη. Τῷ 1778 ὁ Κόμης Δ. Ἔστηνγ ἐγένετο δεκτὸς ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ Χάνκωκ, καὶ τὸ σύνταγμα τοῦ Κράτους ἐσχεδιάσθη. Καὶ τέλος τῷ 1789 ἐν τῷ κτιρίῳ τούτῳ ὁ Οὐάσιγκτων ἔτυχε μεγαλοπρεπεστάτης ὑποδοχῆς παρὰ πάντων τῶν κατοίκων τῆς Βοστώνης.

Εἶτα ἐπορεύθην εἰς τὸ Φάνιουελ-Χώλλ, «τὴν κοιτίδα τῆς ἐλευθερίας», ὡς κοινῶς ἀποκαλεῖται, ἔνθα πολλάκις συνεκροτήθησαν ἐθνικαὶ συνελεύσεις τῶν μεγάλων πατριωτῶν οἵτινες παρίστανται νῦν ἐν εἰκόσι καὶ ἀγάλμασι.

Καὶ τέλος ἐπεσκέφθην τὸ δημαρχεῖον, τὰ δικαστήρια· τὸ τελωνεῖον, τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Φραγκλῖνος καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐν ᾗ ἐβαπτίσθη καὶ ἄλλα ἱστορικὰ κτίρια ἀξιομνημόνευτα ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς πόλεως ταύτης.

Ἡ Βοστώνη εἶνε τῶν ἐμπορικωτέρων πόλεων τῆς Ἀμερικῆς· ἀλλ' οὖσα ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων, ἔχει τοὺς δρόμους σκολιοὺς καὶ πολλάκις ὁ ξένος ἀποπλανᾶται. Αἱ οἰκίαι της εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ λίθων καὶ πλίνθων. Ὑπερτερεῖ τὰς καλλιτέρας πόλεις τοῦ παλαιοῦ κόσμου ὡς πρὸς τοὺς φιλελευθέρους θεσμοὺς καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα.

Ἐν τούτοις ἐναπολείπεται πολὺ ἀκόμη, καὶ πολλὰ κακὰ ἀμαυρόνουσι τὴν ὡραίαν εἰκόνα· οὐχ ἧττον ἡ πρόοδος ἐνταῦθα εἶνέ τι ἐξαιρετικόν, καὶ δὲν ἀποδίδω αὐτὴν εἰς τὸ πολίτευμα τοῦ τόπου· μάλιστα φρονῶ, ὅτι διὰ μᾶλλον μεμετρημένης δημοκρατικῆς ἐλευθερίας ἡ πρόοδος θὰ ἦτο μεγαλητέρα· ἀποδίδω δ' αὐτὴν ἰδίως εἰς τὸν Χριστιανικὸν πολιτισμόν, ὅστις ἀνῆλθεν ἐνταῦθα εἰς τὸν κολοφῶνα του, οὐχὶ ὡς πρὸς τὸ ἄτομον ἐν ἰδίᾳ, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν γενικὴν ἀναμόρφωσιν καὶ εὐημερίαν τῆς κοινωνίας.

Συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς Βοστώνης, δὲν δύναμαι νὰ ἀποκρύψω καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς. Πιστεύω, ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος ἡ ἀλαζονεία ἐπὶ διανοητικῇ ὑπεροχῇ εἶνε μεγαλητέρα, ἡ πεπαιδευμένη ματαιοφροσύνη θρασυτέρα, τὸ ἐλευθέρως σκέπτεσθαι καὶ ζῆν τολμηρότερον, καὶ ἡ ἀνηθικότης ἐπὶ τοσοῦτον ἀνερυθρίαστος.

Τὰ δελτία τῶν δικαστηρίων, τῆς ἀστυνομίας, αἱ φυλακαὶ καὶ τὰ ἄσυλα ἀποδεικνύουσι τοῦτο τρανῶς. Ἀλλ' οὐδὲν παράδοξον ἐὰν ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων καὶ τοιούτων καλῶν ὑπάρχει καὶ δόσις κακοῦ. Πολλάκις τὰ μεγαλήτερα ἐγκλήματα καὶ τὰ ἔπακρα τῆς ἀσχημοσύνης ἀπαντῶνται εἰς τὰς καλλιτέρας κοινωνίας, καὶ ἡ σύμπραξις τῶν μεγαλητέρων καλῶν καὶ τῶν χειροτέρων κακῶν φαίνεται ὡσεὶ ὁ κοινωνικὸς νόμος, ὁ διέπων ἀνέκαθεν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐν Βοστώνῃ οὐ μόνον αἱ ἐπιστῆμαι προάγονται ἐπιτυχῶς ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πολλῶν βιβλιοθηκῶν, σχολείων καὶ πανεπιστημίων ἀλλὰ καὶ αἱ τέχναι. Ὅταν λέγω τέχνας δὲν ἐννοῶ ὅτι οἱ ἔμποροί της ἐφεῦρον ὅλας τὰς γνωστὰς πανουργίας, ἢ ὅτι οἱ θεολόγοι της τὰς ψευδεῖς καὶ ποικίλας αἱρέσεις ἢ ἡ ἰατροί της τὰ μέσα τοῦ νὰ ὠφελῶνται ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς, ἀλλὰ τὴν ζωγραφικὴν καὶ γλυπτικήν.

Ἐν τῷ *Ἀθηναίῳ* ἐθαύμασα πολλῶν ζωγράφων καὶ γλυπτῶν αὐτῆς τὰ ἀριστουργήματα. Πρὸς τούτοις εἶδον πρὸς ἀριστερὰν καὶ δεξιὰν τῆς πινακοθήκης δύο ἐκ γύψου ἀντίτυπα ἐπὶ τῶν μνημείων τῶν Μεδίκων, τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου παριστάνοντα τὴν *Ἡμέραν* καὶ *Νύκτα*. Εἶδον ἐπίσης λαμπρὰν ἐλαιογραφίαν Ἀμερικανοῦ ἐν ᾗ παρίστατο μέρος τῆς κολάσεως ἔνθα ὑπῆρχον δύο λέβητες περιέχοντες ὁ μὲν ληστὴν ὁ δὲ συγγραφέα. Ὑπὸ τὸν λέβητα τοῦ τελευταίου ὁ διάβολος ἤναπτε πολὺ μεγαλητέραν πυρὰν ἢ ὑπὸ τοῦ ληστοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἐκβάλλων τὴν κεφαλήν του παραπονεῖται εἰς τὸν διάβολον ὅτι τὸν βασανίζει περισσότερον τοῦ ληστοῦ ὅστις διέπραξε τοσαῦτα ἐγκλήματα· αὐτὸς δὲ τὸν τύπτει ἐπὶ κεφαλῆς λέγων. «Σὺ ἦσο χειρότερος αὐτοῦ, διότι αἱ ἁμαρτίαι του καὶ αἱ κακαὶ πράξεις συναπέθανον μετ' αὐτοῦ· ἐνῶ αἱ ἰδικαί σου διαιωνίζονται διότι scribere estagere.»

Ἐν Βοστώνῃ ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις διάφοροι Σύλλογοι, ἔνθα οἱ νέοι οὐ μόνον ἀπαγγέλλουσι λόγους καὶ ποιήματα, ἀλλὰ καὶ συζητοῦσιν ἐπὶ διαφόρων σπουδαίων καὶ σοβαρῶν ἀντικειμένων. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ ἄλλα φιλεκπαιδευτικὰ καθιδρύματα, ἐξ ὧν διακρίνεται τὸ *Ἰνστιτοῦτο Ἀῶελ*, ἔνθα δωρεὰν δύναταί τις νὰ ἀκούῃ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν μαθήματα ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικά. Ἔχει πρὸς τούτοις ἐκκλησίας διαφόρων αἱρέσεων. Οἱ ἱερεῖς των μισθοδοτοῦνται ἀδρῶς, εἰσὶ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνδρες εὐπαίδευτοι καὶ χρηστῶν ἠθῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδεὶς δύναται νὰ χειροτονηθῇ ἱερεὺς ἄνευ διπλώματος πανεπιστημίου. Ἐν γένει ὁ κλῆρος ἀπολαύει σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως παρὰ τοῦ ποιμνίου του, καὶ πολλάκις ἐν περιπτώσει καθ' ἣν λόγῳ ὑγιείας εἶνε ἀνάγκη νὰ ποιήσηται ἐκδρομὴν μέχρις Εὐρώπης, προθύμως πάνυ καταβάλλει τὰ πρὸς τὸ ταξείδιόν του ἀπαιτούμενα.

Πολλάκις ἐπὶ ἀπόρων νεηλύδων συμβαίνει ἡ ἑξῆς σκηνή, ἣν ἀποκαλοῦσι Surprising Party, καὶ ἧς ἔτυχόν ποτε μάρτυς. Ἐν γειτονικῇ τινι ἐκκλησίᾳ εἶχεν ἀφιχθῇ νεαρὸς ἱερεὺς πένης κατὰ τὰ φαινόμενα, κατοικήσας εἰς οἰκίαν σχεδὸν γυμνὴν παντὸς ἐπίπλου. Περὶ τὸ ἑσπέρας συνῆλθον οἱ πλεῖστοι τῆς ἐνορίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Κ.... φέροντες ὁ μὲν καθέκλας, ὁ δὲ τάπητας, ἄλλος τράπεζαν, ἐν ἑνὶ λόγῳ πάντα τὰ ἀναγκαιοῦντα τῶν σκευῶν ἢ ἐπίπλων· οὕτως ἐν εἴδει παρατάξεως μετέβησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἱερέως, καὶ αἱ δεσποινίδες,— οἱ ἄγγελοι οὗτοι τῆς φιλανθρωπίας, — ἤρξαντο τῆς ἐργασίας καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὁ οἶκος τοῦ ἱερέως ὡς ἐκ μαγείας ἦτο κεκοσμημένος, δι' ἐπίπλων κάλλιστα διευθετημένων.

Ἐφιστῶ, φίλε ἀναγνῶστα, μικρὸν τὴν προσοχήν σου ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης, ἥτις κατὰ πρῶτον δύναται νὰ φανῇ λόγου ἀναξία, ἥτις ὅμως δὲν στερεῖται σπουδαιότητος ἢ τοὐλάχιστον συγκινήσεως....

Ἐν Βοστώνῃ ἡ Κυριακὴ εἶνε ἡμέρα ἀληθοῦς λατρείας καὶ προσευχῆς. Οὐδεμία ἐργασία οὐδεμία διασκέδασις.

Τὸ σύστημα τῶν Κυριακῶν σχολείων, ἅτινα ἔχουσι καὶ ἰδίαν ἕκαστον βιβλιοθήκην, εἶνε ἀξιόλογον καθότι ἐν αὐτοῖς οἱ παῖδες κυρίως ἀναπτύσσονται ἐν *Φόβῳ Κυρίου*.

Γ. Δ. Κ.

Ο ΠΑΠΑΣ ΛΕΩΝ ΙΓ'

(Κατὰ τὸν Pierre Bertrand.)

Πρὸ ἑξαμηνίας τῇ 13ῃ Μαρτίου τοῦ 1891, ὁ Λέων ΙΓ' εἰσῆλθεν εἰς τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς παπωσύνης αὐτοῦ. Ἡ διάρκεια τῆς βασιλείας του ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὸν μέσον ὅρον, μὴ ἀνερχόμενον ἄνω τῶν ἓξ ἐτῶν. Ὁ διατρέχων τοὺς χρονολογικοὺς καταλόγους τῶν 262 παπῶν ἐκπλήσσεται ὅτι μόνον 29 ἔφερον ἐπὶ δεκαπενταετίαν τὴν τιάραν.

Ὅτε ὁ Πάπας ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ συμβουλίου τῶν Καρδιναλίων, ἐπὶ τῇ δεκάτῃ τρίτῃ αὐτοῦ ἀμφιετηρίδι, ἐφαίνετο ὑπὸ ζοφερῶν κατεχόμενος προαισθημάτων. «Τίς οἶδεν, ἠκούσθη ψυθυρίζων εἰς ἀπάντησιν τῶν περὶ μακροζωΐας εὐχῶν, — τίς οἶδεν ἐὰν ὁ θεὸς θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἴδω καὶ ἄλλην ἀμφιετηρίδα!» Di omen overtant. Τὰ πάντα ὅμως δείκνυσιν ὅτι τὰ ζοφερὰ ταῦτα προαισθήματα δὲν θὰ πραγματοποιηθῶσιν. Ὁ Λέων ΙΓ' κέκτηται τὴν γηραιὰν εὐρωστίαν, ἧς ἀπελάμβανεν ὁ Μόλτκε, καὶ ἧς ἀπολαμβάνει ὁ Γλάδστων, ἡ δὲ ὥρα φαίνεται κατάλληλος ὅπως χαράξωμεν ταχεῖαν σκιαγραφίαν τοῦ θελκτικωτάτου καὶ συμπαθεστάτου τῶν βασιλευόντων κυριάρχων.

ΦΥΣΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΑΥΤΟΥ

Ὁ Λέων ΙΓ' εἶνε 81 ἔτους. Ὁ βλέπων τὰ λεπτὰ καὶ ἐρρυτιδωμένα χαρακτηριστικά, τὸ ὑπόλευκον χρῶμα, τὰς σπασμωδικὰς κινήσεις τῶν χειρῶν, τὸ κυφὸν βάδισμα, τὴν ἀδυναμίαν τοῦ προσώπου του, νομίζει αὐτὸν εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ βίου ὅριον. Ἀλλ' ὅταν οὗτος ὁμιλῇ, καὶ ἐξάπτηται, ἡ ἐντύπωσις ἐξαλείφεται, φαίνεται δὲ ὅτι ἡ λεπίς διατηρεῖται πολὺ πλέον τῆς θήκης. Ἡ φωνή του, ἰδίως ὅταν ὁμιλεῖ δημοσίᾳ, παρέμεινεν ἠχηρά, μέ τινας ὑπορρίνους ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τόνους, οἱ δ' ὀφθαλμοί του οὐδὲν τῆς φλογὸς αὐτῶν ἀπώλεσαν. Ὁ ἰδὼν αὐτοὺς ἅπαξ δὲν δύναται νὰ τοὺς λησμονήσῃ πλέον. Φαίνονται ὡς δύο ἄνθρακες ἢ δύο μαῦροι λάμποντες ἀδάμαντες. Δίδουσι τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἔκφρασιν ἐκτάκτου ζωηρότητος, συχνάκις δὲ αἱ ἀποστίλβουσαι αὐτῶν ἀκτῖνες ἐμπιοῦσι τρόμον.

Ὅ,τι μᾶλλον ἐκπλήττει τὸν κατὰ πρῶτον βλέποντα αὐτόν, εἶνε αἱ σπασμωδικαὶ τῶν χειρῶν του κινήσεις, οὐχὶ ὡς γενικῶς πιστεύεται, ἀποτέλεσμα τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ συνέπεια τυφοειδοῦς πυρετοῦ ὑφ' οὗ προσεβλήθη πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἐν Περούσῃ. Αἱ κινήσεις αὗται τόσον εἶνε ἰσχυραί, ὥστε Λέων ὁ ΙΓ' δὲν δύναται σχεδὸν νὰ γράψῃ. Ὅταν δὲ θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ ἔγγραφόν τι, ὑποχρεοῦται νὰ κρατῇ τὸν καρπὸν τῆς δεξιᾶς διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ὅπως χαράξῃ γράμματα σχεδὸν δυσανάγνωστα, — ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου, ἑκάστη κίνησις τῆς γραφίδος ἀφίνει ἀπειρίαν ἐλιγμογραμμιῶν.

Η ΙΣΧΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΙΓ'

Δίκαιον εἶχεν ἴσως ὁ ὑποπτος Καῖσαρ μισῶν τοὺς ἰσχνοὺς διότι ἔχουσιν οὗτοι συνήθως δύναμιν χαρακτῆρος καὶ ἔντασιν βίου σπανίως ἀπαντῶντος παρὰ τοῖς σωματώδεσιν.

Ἡ ἰσχνότης τοῦ Λέοντος ΙΓ' εἶνε παροιμιώδης. Εἰκοσαετεῖς νηστεῖαι καὶ στερήσεις ἔδωκαν αὐτῷ ὄψιν σχεδὸν ἄϋλον. Εἶνε ὡσεὶ σκιὰ διερχομένη. Τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1888, παρευρέθην εἰς τὴν ἀλησμόνητον τελετὴν καθ' ἣν ὁ πάπας, πρὸ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ σύμπαντος, ἐλειτούργησεν, ἑορτάζων τὸ ἱερατικὸν ἰωβιλαῖον αὐτοῦ. Ἑξήκοντα χιλιάδες συνηνοῦντο ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ἁγίου Πέτρου.

Αἴφνης ὁ γηραιὸς ποντίφηξ ἐπεφάνη ἄνωθεν τοῦ πλήθους τῶν κεφαλῶν τούτων ὡς ὁ Χριστὸς ἐν τῇ Μεταμορφώσει τοῦ Ραφαήλ· ἠδύνατό τις δὲ νὰ ἐκλάβῃ αὐτὸν ἀντὶ φάσματος ἠρέμα διολισθαίνοντος ἐν τῷ αἰθέρι, ἑτοίμου νὰ ἐξαφανισθῇ.

Η ΝΕΥΡΟΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ—Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΕΤΖΗ

Ὅλως διάφορος τοῦ Πίου Θ' ὅστις ἦτο εὔρωστος καὶ αἱματώδης, ὁ Λέων ΙΓ' εἶνε ἐκ τῆς τάξεως τῶν νευρικῶν ἀνθρώπων· Ἀλλ' οἱ νευρικοί, ὅταν ἔχουσι τὴν κρᾶσιν καλὴν, εἶνε καὶ οἱ ἰσχυρότεροι, διότι κάμπτονται χωρὶς νὰ συντρίβωνται. Μεθ' ὅλην τὴν φαινομενικήν του λεπτότητα, ὁ πάπας ἔχει ἔκτακτον δύναμιν ἀντοχῆς. Πρὸ δεκατριῶν περίπου ἐτῶν εἶνε καθειργμένος ἐν τοῖς στενοῖς ὁρίοις τοῦ Βατικανοῦ μὴ ἔχων ἑτέραν ἄσκησιν ἢ τὸν περίπατον, ἐν τινι κήπῳ ὀλίγων ἑκατοντάδων τετραγωνικῶν μέτρων, κειμένῳ εἰς μέρος τῆς Ρώμης πάντοτε θεωρηθὲν νοσῶδες· ἂν δέ τις ἀναλογισθῇ καὶ τὴν ἄπειρον ἐργασίαν, ἣν παρέχει αὐτῷ ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας, θὰ πεισθῇ περὶ τῆς μεγάλης του δυνάμεως ὅπως ἀντέχῃ ἐν τόσῃ προκεχωρημένῃ ἡλικίᾳ.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ αὐτὸν ὑπέκυψαν ἤδη. Ὁ ἅγιος πατὴρ εἶδε θνήσκοντας τέσσαρας ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Κράτους του. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν αἱ πλεῖσται τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπισημοτήτων τοῦ οἴκου του ἦσαν ἀσθενεῖς, ἀνέκραζεν εὐθύμως: «Μόνον ἡμεῖς, οἱ νέοι, εἴμεθα ὑγιεῖς.» Ἀφ' ὅτου Λέων ΙΓ' μένει ἐν τῷ Βατικανῷ, μόνον ἐκ μικρῶν κρυολογημάτων ὑπέφερε. Τὸ γῆρας, εἶνε ἄλλως, κληρονομικὸν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Πέτζη. Ὁ ἀδελφός του, καρδινάλιος Πέτζη, ἀπέθανε τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν· ἕτερος ἀδελφός του μένων ἐν τῷ χωρίῳ Καρπινέτῳ ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 91 ἔτους. Ὁ κ. Κοκκαρέλης, ἰατρὸς τοῦ Λέοντος ΙΓ' ἔλεγε πρό τινος: «Ἡ κρᾶσις τοῦ πάπα εἶνε τόσον ἰσχυρά, ὥστε δύναται νὰ ζήσῃ δέκα ἀκόμη ἔτη, ἐὰν δὲν προσβληθῇ ὑπό τινος κακοήθους πυρετοῦ». Τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του οὐδέποτε φαίνεται θὰ θραυσθῇ βιαίως. Ὁ ἅγιος Ποντίφηξ θὰ

ἀποθάνῃ ὡς σβέννυται ἡ λυχνία, ἐλλείψει ἐλαίου.

ΤΟ ΣΤΑΔΙΟΝ ΤΟΥ—ΠΑΡΟΙΜΙΑ ΔΙΑΨΕΥΔΟΜΕΝΗ

Τὸ ὑπέροχον προσὸν τοῦ Λέοντος ΙΓ' ὑπὸ τε φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν, εἶνε ἐντελὴς ὑγεία, ἀπόλυτος ἰσορροπία. Ἡ αὐτὴ ἄλλως θαυμασία ἰσότης ἐνυπάρχει ἔν τε τῷ χαρακτῆρι καὶ τῷ βίῳ αὐτοῦ. Εἰς αὐτὸν δικαίως δύναται ν' ἀποδοθῇ ἡ Ἀγγλικὴ παροιμία: The right man in the right place. Ἐγεννήθη διὰ νὰ γείνῃ ὑπέρτατος ποντίφυξ, καθ' ὅλον δὲ τὸν βίον αὐτοῦ πρὸς τοῦτο ἔτεινε. Τὸ στάδιόν του, δὲν ἦτο ὡς τὸ τῶν πλείστων ἄλλων ἀνθρώπων, ἀποτέλεσμα τύχης καὶ περιστάσεων· ἀνεπτύχθη ἠρέμα. Ἡ πρὸς τὸ ἱερατεῖον κλίσις του ἐξεδηλώθη ἀπ' αὐτῆς τῆς νεότητός του· ὅτε ἦλθεν ἀπὸ Καρπινέτο τῆς Ρώμης, ἀνετέθη αὐτῷ ἱεραρχία τις καὶ ἐπεφορτίσθη διὰ δύο ἢ τριῶν ἐργασιῶν αἵτινες εἰσὶν ὡς προεζάσκησις διὰ τὴν παπωσύνην. Τριακονταετὴς ἐστάλη νουντσιος εἰς Βέλγιον, ὅπου καὶ συνήντησε τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν· ἀπὸ τῆς συναντήσεώς των δὲ ταύτης χρονολογεῖται ἡ ἐκτίμησις ἣν τρέφουσιν ἔτι καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους. Ἐπανελθὼν εἰς Ἰταλίαν κατέλαβε τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Περούσης. Ἐκεῖ, ἐν τῇ μοναξίᾳ, ἔθρεψε τὸ πνεῦμά του δι' ὑψηλῶν μελετῶν καὶ ἐσπούδασεν ὡς προσεκτικὸς καὶ συμπαθὴς παρατηρητὴς τὴν ποικιλίαν τῶν νεωτέρων ἰδεῶν. Ἔκτοτε χρονολογεῖται ἡ καλλιέργεια τῶν ἰδεῶν τῶν ἐκτεθειτῶν ἐν τοῖς ἀξιολόγοις αὐτοῦ ἐγκυκλίοις· Ὡς ἔλεγον ἄλλοτε περὶ τῶν ἱπποτῶν τοῦ μεσαιῶνος, ἔλαβε τὸ χρίσμα τοῦ πυρός. Ἡ κρίσιμος ὥρα ἠδύνατο νὰ φθάσῃ, καὶ ὤφειλε νὰ εἶνε ἕτοιμος.

Ἡ θεία πρόνοια ηὐδόκησεν, ὅπως ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης, ὁ προσωπικὸς αὐτοῦ ἐχθρός, ὃν ἕνεκα φόβου καὶ ζηλοτυπίας ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη κρατεῖ αὐτὸν μακρὰν τῆς Ρώμης, ἀποθάνῃ καὶ οὕτω δυνηθῇ ὁ Πίος Θ' ν' ἀνακαλέσῃ εἰς Ρώμην τὸν ἱεράρχην Πέτζην.

Ἐπέστρεψε, ἐπεβλήθη διὰ τῆς θαρραλέας προσωπικότητός του ἐπὶ πάντων, ὁμοφώνως δὲ ὑπεδεικνύετο ὡς μέλλων πάπας· Ἡ δὲ σύνοδος τῶν Καρδιναλίων, δίδουσα αὐτῷ τὰ τρία τέταρτα τῶν ψήφων, ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ κοινοῦ καὶ ἐπλήρωσε τὰς ἐλπίδας. Ρητόν τι γνωστότατον ἐν τοῖς ρωμαϊκοῖς κύκλοις, λέγει, ὅτι ὁ εἰσερχόμενος ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Καρδιναλίων Πάπας ἐξέρχεται καρδινάλιος»· ἀλλὰ τὸ ρητὸν τοῦτο διέψευσαν τὴν φορὰν ταύτην τὰ γεγονότα.

ΛΕΩΝ ΙΓ' ΚΑΙ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ Β'

Ὁ Λέων ΙΓ' νέας ὅλως συνηθείας εἰσήγαγεν εἰς τὸ Βατικανόν. Ὁ Πίος Θ' φύσεως εὐθύμου καὶ ἐκτάκτου ἀγαθότητος. εἶχεν ἔν τε τῇ γλώσσῃ καὶ τοῖς τρόποις αὐτοῦ ἐλευθεριότητά τινα ὅλως ἀσυνήθη εἰς τὸν ρωμαϊκὸν χαρακτῆρα. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἶνε πολὺ διάφορος. Πολλοί, πολλάκις μετ' αὐτοῦ συνδιαλεχθέντες, ὅτε ἦτο ἀρχιεπίσκοπος Περούσης μοὶ εἶπον ὅτι δυσκόλως ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ παρ' αὐτῷ· εἶνε ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων πρὸ τῶν ὁποίων ἀκουσίως ἵσταταί τις εἰς ἀπόστασίν τινα καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν οἰκειότητος. Ὀλίγιστοι εἶδον αὐτὸν γελῶντα.

Ἡ ὅλη φυσικὴ αὕτη ἐπιφύλαξις αὐξάνει τὸ γόητρον τῆς τιάρας καὶ δίδωσιν αὐτῷ φοβερὰν ὄψιν, ὡς δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ὁ νεαρὸς γερμανὸς αὐτοκράτωρ. Ὅτε κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1888 εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βατικανόν, τοσοῦτον ἐταράχθη εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ Πάπα ὥστε κατέπεσε τῶν χειρῶν ἡ ταμβακοθήκη ἣν ἔμελλε νὰ τῷ προσφέρῃ ὡς καὶ τὸ κράνος ὅπερ ἐκράτει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, μόλις δὲ κατώρθωσε νὰ ἀπαγγείλῃ λέξεις τινας ἀσαφεῖς. Μάρτυς αὐτόπτης ἐβεβαίωσέ με ὅτι ἔτρεμεν ὡς φύλλον. Γνωρίζω ἄλλους πρέσβεις, οἵτινες, μολονότι παρέμειναν ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ Βατικανόν, δὲν δύνανται νὰ ὑπερνικήσωσι τὴν συγκίνησίν των ὅτε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἰδιαίτερα ἐνδιαιτήματα τοῦ Πάπα. Τόσον ὑψηλοφρόνως φέρει τὸν τίτλον δι' οὗ περιεβλήθη.

ΑΙ ΕΝ ΤΩι ΒΑΤΙΚΑΝΩι ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

Ὁ Λέων ΙΓ' δέχεται τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος καὶ προσηνείας. Εἶνε Πάπας καὶ γνωρίζει ὅτι πάπας σημαίνει πατήρ. Ἀλλ' ἡ ἀγαθότης του, ἥτις εἶνε πραγματικὴ καίτοι ὀλίγον ἐπιδεικτική, οὐδέποτε δίδει τὸ θάρρος ἐκεῖνο ὅπερ ἦτο ἐν τῶν θελγήτρων τοῦ Πίου Θ'. Ἀρέσκεται ἰδίως εἰς ἐρωτήσεις. Ἐν ταῖς δημοσίαις ἀκροάσεσιν ἔχει ὡρισμένας ἐρωτήσεις σπανίως παραλλασσούσας. «Τίς εἶσθε; Εἶσθε νυμφευμένος; Ἔχετε τέκνα; Τί ἐπαγγέλεσθε; κτλ. κτλ.»

Πρό τινος παρευρέθην ἐν μιᾷ τῶν ἀκροάσεων τούτων. Νεαρὸν ζεῦγος, ἐν τῇ πρώτῃ σελήνῃ τοῦ μέλιτος, ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ ἁγίου Πατρός· εἰς τὴν ἐρώτησιν: «ὁποῖον τὸ ἐπάγγελμά σας;» ὁ νέος ἀπεκρίθη: «Εἶμαι ἰατρός Ἅγιε Πάτερ.» Τότε δι' ὀλίγων σαφῶν λέξεων, ὁ Πάπας τῷ ὑπέμνησε τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὅταν μετέβαινε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον ἀσθενοῦς ὤφειλε νὰ σκέπτηται οὐχὶ μόνον περὶ τῆς σωματικῆς ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας. Κατέστρωσε τέλος δι' ὀλίγων φράσεων πνευματωδεστάτων καὶ ἁπλοῦν κώδικα ἰατρικὸν καὶ ἠθικόν.

ΠΙΟΣ Θ'—ΕΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ Ο ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΕΨΙΟΣ ΤΟΥ

Ἐν ταῖς δημοσίαις ἢ ἰδιαιτέραις ἀκροάσεσιν τοῦ Πίου Θ', ὑπεβάλλοντο αὐτῷ παντοειδεῖς αἰτήσεις, τινὲς τῶν ὁποίων ὑπερβαλλόντως ἀπερίσκεπτοι Οἱ προσκυνηταὶ ἐζήτουν πρᾶγμά τι ψαυσθὲν ὑπ' αὐτοῦ: γραφίδα ρινόμακτρον, πυλίσκον ἢ αὐτόγραφον. Γραῖα τις μάλιστα ἐτόλμησε νὰ τῷ εἴπῃ ἡμέραν τινά:

— Ἅγιε πάτερ δότε μοι μίαν τῶν περικνημίδων σας· θὰ θεραπεύσῃ βεβαίως τὴν ἀλγοῦσαν κνήμην μου.

Ὁ Πίος Θ' ὅστις καὶ αὐτὸς ἔπασχεν ἐξ ἀνιάτου ἀσθενείας τῆς κνήμης, ἀπεκρίθη μειδιῶν ἐκφραστικῶς:

— Λυποῦμαι, κυρία, πρέπει ὅμως νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι οὐδέποτε ἐθεράπευσα τὴν ἰδικήν μου

Ἐν τούτοις ἐνέδιδε κάποτε εἰς τὰς παραδόξους ταύτας αἰτήσεις.

Ὁ Λέων ΙΓ' μόλις τὰς ἀκούει. Κατὰ τὰ δέκα τρία ἔτη τῆς παπωσύνης του ἕνα μόνον ἔδωκε πυλίσκον. Ὡσαύτως εἶνε λίαν φειδωλὸς τῶν αὐτογράφων του. Γνωστότατος γερμανὸς ἐπίσκοπος ἐδυσκολεύθη νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ ὑπογράψῃ φωτογραφίαν τινα, κατώρθωσε δὲ τοῦτο μετὰ πολλὰς αἰτήσεις.

Ὅτε ὁ κόμης Κάμυλλος Πέτζη, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Πάπα, ἐνυμφεύθη τὴν δεσποσύνην Βουενός, θυγατέρα Ἱσπανοῦ γερουσιαστοῦ καὶ ἄλλοτε διοικητοῦ τῆς Ἀσύβας, ὁ γέρων ἀπεθύμησε ν' ἀποκτήσῃ αὐτόγραφόν τι τοῦ Πάπα. Ὁ κόμης Πέτζη τῷ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν θεῖόν του, τὸ ἔλαβεν ὅμως ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἱκέτευσε τὸν Λέοντα ΙΓ'.

Τὸ μνημονικὸν τοῦ Πάπα εἶνε ἀπέραντον. Μετὰ πάρροδον ἐτῶν, δύναται νὰ ἀναμνησθῇ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς φυσιογνωμίας ἀνθρώπου ὃν ἅπαξ μόνον εἶδεν. Ὀλίγοι γέροντες διατηροῦσιν ὡς αὐτὸς τὰς διανοητικάς των δυνάμεις. Μεθ' ὅλα δὲ τὰ 81 αὐτοῦ ἔτη, οὐδὲν σύμπτωμα ἐσχάτου γήρως ἔχει. Ἡ εὐφυΐα του διατηρεῖται οἵα ἦτο καὶ πρὸ εἰκοσαετίας.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ὡς πάντες οἱ μεγάλοι πολιτικοί, ὁ Λέων ΙΓ' ὄχι μόνον γνωρίζει, ἀλλὰ διακαίεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ κυβερνᾶν. Οὐδὲν ἀποφασίζεται οὐδὲ ἐκτελεῖται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς του, Εἶνε ὁ ἴδιος πρωθυπουργός του, τοὺς δὲ συνεργάτας του, θεωρεῖ μᾶλλον ὡς ὄργανα ἢ βοηθούς. Εἶνε ὁ Ρισελιὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν Λουδοβίκων ΙΓ' ὡς ὑπουργῶν. Ὑπῆρξαν πάπαι οἱ γραμματεῖς τῶν ὁποίων ἦσαν παντοδύναμοι, ὡς ὁ Κονσάλβης ἐπὶ Πίου. Η'. Ἀλλ' οἱ γραμματεῖς τοῦ Λέοντος ΙΓ', ἔστω καὶ ὁ μᾶλλον ἱκανός, δὲν εἶνε ἢ θεματοφύλακες τῶν θελήσεών του.

Ἀλλὰ καίτοι τόσῳ δεσποτικός, ἀποδέχεται πᾶσαν συνετὴν συμβουλήν. Πλεῖστα ἠδυνάμην νὰ φέρω παραδείγματα, ἀρκοῦμαι ὅμως εἰς ἓν καὶ μόνον ἄγνωστον ἄχρι τοῦδε διατηρηθέν.

ΠΩΣ Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΕΛΑΒΕ ΤΟ ΠΑΡΑΣΗΜΟΝ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐπρόκειτο περὶ τῆς διαιτησίας τῶν Καρολίνων νήσων. Ὁ Λέων ΙΓ' ἐξέφρασε τὴν γνώμην του νὰ δοθῇ παράσημόν του εἰς τὸν Βίσμαρκ. Μετά τινας δισταγμούς, ἀπεφασίσθη νὰ τῷ ἀπονείμωσιν τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ τάγματος Πίου Θ', ἥτις εἶνε ἐκ τῶν κυριωτάτων παρασήμων τῆς παπωσύνης, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ μεγαλείτερον. Τὰ διατάγματα ἦσαν ἕτοιμα, ὅτε ὁ πρέσβυς τῆς Γερμανίας ἀνεκοίνωσε τῷ ἱεράρχῃ Γαλιμπέρτῃ, γραμματεῖ τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ὅτι ὁ Βισμαρκ μόνον τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐδέχετο. Ὁ Γαλιμπέρτης ἀμέσως κατενόησε τὴν ἰσχὺν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Schloeser ἀνακοινωθέντων συμπερασμάτων.

— «Τί νὰ κάμω; εἶπε. Τὸ ζήτημα εἶνε λεπτότατον. Τὸ δίπλωμα ἐξεδόθη καὶ ἀποστέλλεται τὴν πρωΐαν, ἤδη δὲ εἶνε 9 μ.μ.»

Ἀνησυχῶν, μετέβη εἰς τὸ Βατικανόν, παρ' ὅλην δὲ τὴν ἐθιμοτυπίαν, κατώρθωσε νὰ συναντήσῃ τὸν Πάπαν τὴν στιγμὴν καθ' ἣν μετέβαινε νὰ κατακλιθῇ καὶ τῷ ἀνεκοίνωσε τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Schloeser. Ὁ Λέων ΙΓ' κατενόησεν ἀμέσως ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν ἀρχιαγκελάριον, καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα αἱ ἀφορῶσαι τὸ Kulturkampf διαπραγματεύσεις εὑρίσκοντο εἰς δύσκολον φάσιν, καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπονεμηθῇ τῷ Βισμαρκ τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν μετημελήθη.

Ἡμέρας τινας μετὰ ταῦτα ὁ ἀρχιαγκελάριος τῷ ἀπηύθυνεν εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν ἀρχομένην διὰ τῆς λέξεως «Μεγαλειότατε», ἥτις μεγάλην, ὅτε ἐγνώσθη, ἐνεποίησε τῷ πολιτικῷ κόσμῳ αἴσθησιν.

ΠΩΣ ΔΙΕΡΧΕΤΑΙ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ ΤΟΥ Ο ΛΕΩΝ ΙΓ'

Ἀναμφιβόλως ὁ μᾶλλον πολυάσχολος καὶ δραστήριος τῶν κυριάρχων εἶνε Λέων ὁ ΙΓ' Πάντων τῶν λεπτῶν τῆς ἡμέρας ἡ χρῆσις εἶνε αὐστηρῶς ἐκ τῶν προτέρων διαγεγραμμένη.

Ἐγείρεται τὴν 6ην πρωϊνὴν ὥραν, συχνάκις μάλιστα ἐνωρίτερον, τὴν ἑβδόμην λειτουργεῖ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ ἐκκλησιδίῳ εἶτα δὲ παρίσταται εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν χαριστηρίων. Τὴν ὀγδόην λαμβάνει ἐλαφρόν τι πρόγευμα ἀποτελούμενον ἐκ γάλακτος, καφφὲ καὶ διπύρων, ἅτινα ὑπεραγαπᾷ. Εἶτα ἄρχεται ἐργαζόμενος, ἐξετάζει τὰ ἔγγραφα, μελετᾷ τὰ διοικητικὰ ζητήματα, γράφει τὰς ἐπιστολὰς ἢ ἐγκυκλίους του, κτλ. κτλ. Ἡ ἑνδεκάτη εἶνε ἡ ὥρα τῶν γενικῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν ἀκροάσεων. Δέχεται ἀλληλοδιαδόχως τοὺς γραμματεῖς τοῦ Κράτους, τοὺς πρέσβεις καὶ τοὺς γραμματεῖς τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν συλλόγων, οἵτινες, ὡς οἱ τῶν ξένων ἐθνῶν ὑπουργοί, ἔχουσιν ἕκαστος ἰδίαν ἡμέραν, καθ' ἣν γίνονται δεκτοί.

Ὁ Λέων ΙΓ' ἐπιμένει ὅπως πληροφορεῖται ἀκριβῶς περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ προσοχήν· ὅταν δέ τις τῶν πληροφοριῶν φανῇ αὐτῷ προερχομένη ἀλλαχόθεν, ἡ αὐστηρὰ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του δηλοῖ τῷ ἀτυχεῖ ἐκκλησιαστικῷ τὴν δυσαρέσκειάν του. Ὅταν εὐχαριστεῖται, σπανίως τὸ λέγει, ὅτε δὲ ἀποτείνει εἴς τινα τῶν ἱεραρχῶν ἐγκώμιόν τι εἶνε δι' αὐτὸν ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐγκώμιά του εἶνε σπάνια, διὰ τοῦτο καὶ τὰ γενόμενα ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν.

(Ἕπεται τὸ τέλος) Α. Κ.

ΔΥΟ ΜΙΜΗΣΕΙΣ

ΟΜΟΙΟΤΗΣ

(Hen. Heine)

Τοῦ ποταμιοῦ τὸ ρέμμα μὲ χαρὰ
Μιὰ γωροποῦλα σὰν νεράϊδα βρέχει,
Καθρέφτη της, τὰ διάφανα νερὰ
Ἡ χῶρα μὲ τὴν ἐκκλησιά της ἔχει.

Σ' τὴν ἐκκλησοῦλα βρίσκεται μιὰ νηὰ
Μ' ὁλόχρυσα μαλλιὰ ζωγραφισμένη.
Ἀχτῖδα 'ς τῆς ζωῆς τὴν σκοτεινιὰ
Ἡ λάμψι της μῶχει κρυφὰ χυμένη.

Ἀγγέλοι 'ς τὴν Παρθένα, ἕνα σωρὸ
Καὶ κρίνα, εἶνε γύρω της γραμμένα.
Σ' τὰ μάτια της, 'ς τὰ χεῖλη τὴν θωρῶ
Μοιάζει πολύ, μικροῦλα μου, μ' ἐσένα.

ΤΙ ΕΙΜΑΙ;

(C. Stecchetti)

Κι' ὅμως μέσ' τὸ κεφάλι μου σὰν κάτι τι ἀγροικάω
Π' ἔχει ἡ ζωή, κ' ἐνέργεια, κι' ὅμως συχνὰ κυττάω,
Πῶς τ' ἀγεράκι ποῦ κι' ἐμὲ τὸ πρόσωπο μαραίνει
Εἶνε ἡ πνοὴ ἑνὸς Θεοῦ, ποῦ σείει τὴν οἰκουμένη.
Πολλαὶς φοραὶς σ' ὀνείρατα ἡ σκέψι μὲ βυθίζει
Καὶ τρέχω δρόμους ρόδινους, π' ὁ κόσμος δὲν γνωρίζει.
Τότε τραγοῦδια ὁλόγλυκα 'στὰ χεῖλη μου ἀνεβαίνουν
Κι' ἐλπίδα ἀπὸ τὸ πνεῦμά μου, νοῦς καὶ καρδιὰ προσμένουν.
Ἀλλ' ὅταν μ' ἐξυπνᾶ σκληρά, ἡ μαύρη ἀμφιβολία
Καὶ σβυοῦνται μὲ τὴ χαραυγή, οἱ πόθοι ἀφ' τὴν καρδία
Ὤ! τότε μὲ τὸ χέρι μου τὰ μάτια μου σκεπάζω
Καὶ εἶμαι ἀλήθεια ποιητής; ἢ εἶμαι βλάκας, κράζω.

Δ. Ι. Μαργαρης

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΣΙ

(Σημειώσεις πετῶντι καλάμῳ)

Δ'

ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΜΑΣ

[Μία παράστασις τῶν Μυλωνάδων.— Τὸ κωμειδύλλιον, ἡ τελευταία ἐφεύρεσις.— Ὁ κ. Παντόπουλος ποιητὴς καὶ ὑποκριτής.— Ἡ τύχη τῆς Μαρούλας, τὸ τέλος τῆς Μαρούλας, ἀπανθίσματα ἐξ ὅλων τῶν Γαλλικῶν μελοδραματίων.— Ἡ λύρα τοῦ Γέρω-Νικόλα.— Ὁ ὁρισμὸς τοῦ Βιτοῦ καὶ Σαρσαί.— Ἡ φωνὴ τῶν ἠθοποιῶν καὶ τὰ καλαμπούρια.— Ὀλίγη στατιστική.— Τὸ κέρδος καὶ ἡ ζημία τῶν ἠθοποιῶν.—Τὰ ὄπισθεν τῶν παρασκηνίων. Ὁ κ. Κορομηλᾶς καταθέτει τὸν κάλαμον, ὁ κ. Ταβουλάρης τραβᾷ τὰ καλλιτεχνικά του μαλλιά, ὁ κ. Παντόπουλος θριαμβεύει].

Αἱ Ἀθῆναι διασκεδάζουσι τὴν ἑσπέραν ταύτην. Χίλιοι τριακόσιοι περίπου κάτοικοι αὐτῆς, πάσης ἡλικίας καὶ φύλου συνωθοῦνται εἰς μάνδραν χαμηλὴν, ἀποπληκτικὴν, στενήν, δυσῶδη, καλουμένην κατ' εὐφημισμὸν *Θέατρον Ὁμονοίας*, καὶ γελοῦν καὶ καγχάζουν καὶ ἀναπηδοῦν ἐπὶ τῶν ξυλίνων θρανίων των καὶ παρακολουθοῦν ἐναγωνίως τὸν ἠθοποιόν, ἑκάστην λέξιν τοῦ ὁποίου καλύπτουσι χειροκροτήματα καὶ γέλωτες ἱκανοὶ νὰ ἐξυπνήσωσι τοὺς κεκοιμημένους ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Δίδεται ἡ ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ ἕκτη παράστασις τῶν *Μυλωνάδων*, τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ κωμειδυλλίου. Πανταχοῦ θεῶνται στόματα μίαν σπιθαμὴν ἀνοικτά, ὀφθαλμοὶ πλήρεις δακρύων ἐκ τῶν γελώτων, καὶ ἀκούονται ἐκρήξεις καγχασμῶν πεπνιγμένων, ἠχηρῶν, διατόρων. Τὸ κοινὸν δὲν ἐνθουσιᾷ φρενητιᾷ. Ὅλη ἐκείνη ἡ μεσαία Ἀθηναϊκὴ τάξις, ἡ ἐκ σεμνότητος ἀποφεύγουσα νὰ παραστῇ εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ *Βοκκαχίου* τοῦ ὁποίου τὴν γλῶσσαν, δὲν ἐννοεῖ, ἀκούει τοὐλάχιστον δώδεκα φορὰς κατ' ἔτος τοὺς *Μυλωνάδες* τῶν ὁποίων κάλλιστα καταλαμβάνει τὰς εὐφυεῖς ἀχρειότητας, αἵτινες ἄλλοτε ἐκίνησαν τοῦ τόπου ὅλου τὴν ἀγανάκτησιν.

*
* *

Τὸ θέατρον ἡμῶν διατρέχει ὄντως κρίσιμον ἐποχήν. Ἐφ' ὅσον οἱ ἠθοποιοὶ ἀπήλαυον τῆς δικαίας ἐπιφυλακτικῆς καὶ μεμετρημένης τοῦ κοινοῦ ὑποστηρίξεως, ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καταστῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἄξιοι αὐτῆς, καὶ τοῦτο πλείστας παρεῖχεν ἐλπίδας ἐπὶ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν καὶ τοῦ θεάτρου. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ νεωτερίζοντες ἐμελέτων καὶ ἐκοπίαζον καὶ ὁ φόβος ἀποτυχίας τοὺς ἠνάγκαζε νὰ καταβάλλωσι πλείονας προσπαθείας· προσπαθείας ὅπως ἐπιτύχωσιν.

Ἀπό τινων ὅμως ἐτῶν τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Τῶρα πλέον δὲν ἀπαιτοῦνται κόποι καὶ μελέται καὶ φιλοτιμίαι. Εὑρέθη τὸ μέσον δι' οὗ τὰ βαλάντια τῶν ἠθοποιῶν πληροῦνται, τὸ κοινὸν πλημμυροῖ εὐχαριστησις, κόποι δὲ καὶ φροντίδες δὲν καταβάλλονται. Τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μέσον ἐγένετο διὰ τοὺς Ἕλληνας ἠθοποιοὺς ἡ ἐφεύρεσις τοῦ κωμειδυλλίου, ἥτις ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς ἡ ὠφελιμωτέρα ὅλων τῶν ἐφευρέσεων τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ τῶν φώτων.

Καὶ—ὅπερ σπουδαιότερον— ἡ ἐφεύρεσις ἐφηρμόσθη καὶ τὸ θαῦμα συνετέλεσθη εἰς ὀλιγώτερον χρόνον ἢ ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ ἐφευρέτης του θὰ ἐκολακεύετο νὰ προσδοκᾷ· λέγοντες ὅμως ὁ ἐφευρέτης του, σφαλλόμεθα. Ἐφευρέτης τοῦ κωμειδυλλίου δὲν ὑπάρχει. Τὸ κωμειδύλλιον εὑρέθη ἐσπέραν τινα ἔκθετον ἄνευ γονέων, νόθον, βρέφος ἀκόμη σαχλὸν καὶ ἐκτετραχηλισμένον, εἰς τὸ θέατρον *Ὀλύμπια*. Κατ' ἀρχὰς ὅλοι τὸ παρετήρησαν ἀδιάφοροι καὶ παρῆλθον ῥίπτοντες βλέμμα οἴκτου ἐπ' αὐτοῦ. Θὰ ἐχάνετο ἴσως τὸ ἀτυχὲς μὴ ὑπάρχοντος εὐεργετικοῦ καθιδρύματος, ὅπερ νὰ προστατεύῃ τὰ ἔκθετα καὶ νόθα τῆς φιλολογίας. Ἔσπευσαν ὅμως ὁ κ. Κορομηλᾶς καὶ ὁ ἀτυχὴς Κόκκος τὸ παρέλαβον, τὸ υἱοθέτησαν καὶ . . . . δὲν μετενόησαν. Τὸ ἔκθετον ἐκεῖνο τοὺς ἀντήμειψεν ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν, ὅσον δὲν θὰ τοὺς ἀντήμειβεν ὁλόκληρος ἡ πολυετὴς πνευματικὴ των ἐργασία.

Ἀκριβῶς αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορία τῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σκηνῇ ἐνιδρύσεώς του.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ μουσικὸς χορὸς τοῦ κ. Λαμπελὲτ ἔψαλεν ὡραίαν νυκτῳδίαν εἰς τὴν παλαιάν, κατὰ τὸ ἰταλικόν, κωμῳδίαν *Μυλωνάδες* εἰς τὸ θέατρον τῶν *Ὀλυμπίων*. Τὸ πρᾶγμα ἂν καὶ ὡραῖον δὲν εἶχέ τι τὸ ἔκτακτον. Ὁ χορὸς κάλλιστα κατηρτισμένος ἔψαλεν ἁρμονικώτατα καὶ ὑπερήρεσκεν, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν κωμῳδιῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὔτω κατέλγεν, εἰς ἓν ὡραῖον ᾆσμα, ἐν ᾧ ἐπανηγυρίζοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ γάμοι τῶν πρωτευόντων προσώπων.

Μετὰ ἓν ἢ δύο ἔτη οἱ *Μυλωνάδες* ἐμφα-

νίζονται μὲ δέκα ἢ δέκα πέντε ᾄσματα στίχων κοινῶν, καὶ μουσικῆς εἰλημμένης ἐξ ἕλων τῶν γνωστῶν τοπικῶν ᾀσμάτων· Ποιητὴς ἦτο ὁ κύριος Παντόπουλος, ὁ ἀμίμητον πράγματι διαπλάσας τὸν τύπον τοῦ μυλωθροῦ μπάρμπα-Γεώργη. Οἱ στίχοι, εἴπομεν, δὲν ἦσαν καλοί. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ μουσική των ἐγράφη κατὰ πολὺ περίεργον τρόπον. Πρωτότυπον δὲν ὑπῆρχε κανεὶς νὰ γράψῃ. Δύω τρία πρωτότυπα ᾄσματα, γραφέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ῥοδίου καὶ ἄλλων, εἶνε τὰ ὀλιγώτερον ἀρέσαντα. Ὁ κ. Παντόπουλος ἐνεθυμήθη ᾄσματα Συριανά, Πλακιώτικα ἄσματα τοῦ Ψυρρῆ, τὰ ἐσφύριζεν εἰς τὸν κ. Σάϊλλερ ἀρχιμουσικόν, ὁ κ. Σάϊλλερ τὰ ἔγραψεν καὶ οὕτω τὸ κωμειδύλλιον ἐγένετο!

Ἡ ἐπιτυχία του δὲν περιγράφεται· ἐπὶ δύω ἔτη οἱ *Μυλωνάδες* ὑπῆρξεν εἶδος Ἀγγλικῆς great attraction ἀπὸ ἐκείνας ποῦ παράγει μόνον ἡ Ἀμερικανικὴ σκηνή. Ὁ κ. Ταβουλάρης ἔκαμε τὴν τύχην του. Αἱ Ἀθῆναι σύσσωμοι προσῆλθον καὶ τοὺς ἤκουσαν καὶ ἀπὸ τὰς πλησίον ἐπαρχίας ἄνθρωποι εὔποροι οἰκογενειακῶς ἐπεσκέφθησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ν' ἀκούσουν τὸ ἀνάλατον αὐτὸ ἄκουσμα. Ὅπου ὑπῆρχον δύω ἢ τρεῖς συνηθροισμένοι διὰ νὰ ὁμιλήσουν διὰ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον τὰ ᾄσματα τῶν Μυλωνάδων τοῖς ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν.

Τὸ τρόπαιον αὐτὸ δὲν ἀφῆκε τοὺς κωμῳδιογράφους μας νὰ κοιμηθῶσιν.

Ὁ κ. Κορομηλᾶς, ὁ ἐξοχώτερος αὐτῶν, ἔγραψε τότε τὴν *Τύχην τῆς Μαρούλας*, κωμειδύλλιον τοῦ ὁποίου τὰ ᾄσματα γραφέντα ὑπὸ τοῦ κ. Κόκκου ἐτονίσθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον καθ' ὃν καὶ τὰ τῶν Μυλωνάδων. Ἐκ τῶν εἴκοσι αὐτῶν ᾀσμάτων τοῦ κωμειδυλλίου κανὲν δὲν εἶνε μουσικῆς πρωτοτύπου. Ἑλληνικοὶ χοροί, νησιώτικα τραγούδια, Μασκώτ, Κῶδωνες τῆς Κορνεβίλλης, Κάρμεν καὶ ὅ,τι ἄλλο εὑρέθη προχειρότερον. Καὶ ὅλα αὐτὰ προστιθέμενα εἰς τὴν νησιωτικήν, τὴν Ἀνδριώτικην προφορὰν τοῦ πρωταγωνιστοῦ μπάρμπα-Λινάρδου, ἐξησφάλισαν ἄλλας ἑξήκοντα καὶ πλέον παραστάσεις τῆς *Μαρούλας* ἐδῶ καὶ ἀναριθμήτους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Αἴγυπτον, ὅπου λόγῳ πατριωτισμοῦ εὐκολώτερον καταπίνονται τὰ κερδοσκοπικὰ χάπια τῶν Ἑλλήνων θιασαρχῶν.

Τὴν τύχην τῆς *Μαρούλας* ἠκολούθησε τὸ *Τέλος τῆς Μαρούλας* τοῦ μακαρίτου Κόκκου. Ὁ Κόκκος ἐσυνέχισε τὸν μῦθον τοῦ κ. Κορομηλᾶ οὗτινος ἠκολούθησε τοὺς χαρακτῆρας ἔγραψε δὲ καὶ παμπληθῆ ᾄσματα δανειζόμενος τοὺς ἤχους ἀπὸ τὰ κωμειδύλλια τῆς Γαλλίας. Ἐπέτυχε καὶ αὐτὸ· περιττὸν νὰ τὸ εἴπωμεν. Ὁ ποιητὴς μάλιστα ἀκολουθῶν τὸν διδάσκοντα τὸ ἔργον του θίασον ἀπήλαυσε πανταχοῦ ἐπευφημιῶν, στεφάνων, τιμῶν, περιποιήσεων.

Τὸ πρῶτον αὐτὸ ἔργον τοῦ Κόκκου ἠκολούθησε κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ *Λύρα τοῦ Γέρω-Νικόλα*. Ὁ μῦθος ἦτο γνωστός, ἡ μουσικὴ ὅμως πρωτότυπος. Ἡ αὐτὴ ἐπιτυχία. Ὁπωσδήποτε ἡ *Λύρα* εἶνε τὸ πρῶτον κωμειδύλλιον, βεβαίως μετ' ἐλλείψεων ἀλλ' ὑποφερτόν.

* * *

Ὁ Βιτού, ὁ ἔξοχος Γάλλος κριτικὸς ἐν μελέτῃ μικρᾷ περὶ τοῦ κωμειδυλλίου, δημοσιευθείσῃ πρὸ εἰκοσαετίας περίπου, δίδων τὸν ὁρισμὸν τοῦ κωμειδυλλίου ἔγραφε «Τὸ κωμειδύλλιον, καθαρῶς Γαλλικῆς μούσης προϊόν, δὲν εἶνε τόσον εὔκολον ὅσον ὑποθέτουν τινες. Ἀπαιτεῖ πρωτοτυπίαν μύθου, πολλὴν χάριν εἰς τὰ ᾄσματα καὶ περισσοτέραν εἰς τὴν μουσικήν, ἥτις ὅσῳ ἐλαφρὰ τόσον δυσκολωτέρα εἶνε». Ὁ συνάδελφός του κριτικὸς Σαρσαί, συμπληρῶν τοῦτον ἔγραφεν εἰς τὸ περισπούδαστον ἔργον του «Τὸ σύγχρονον θέατρον» ὅτι τὸ κωμειδύλλιον ἀπαιτεῖ καὶ ἔκτακτον ἱκανότητα ἐκτελέσεως ἐκ μέρους τῶν ἠθοποιῶν, οἵτινες δέον νὰ εἶνε ὄχι μόνον καλοὶ μουσικοὶ ἀλλὰ καὶ καλοὶ ὑποκριταί.

Τὸ τελευταῖον αὐτὸ προϊὸν τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας μετεφυτεύθη εἰς τὴν χώραν μας μόνον ὑπὸ τὴν κακὴν αὐτοῦ ὄψιν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν συνήθειαν. Κανὲν τῶν ἀπαραιτήτων συστατικῶν τοῦ αὐθεντικοῦ ὁρισμοῦ τοῦ Βιτοὺ ἡ τοῦ Σαρσαὶ δὲν φέρει. Περὶ πρωτοτυπίας μύθου οὐδὲ λόγος κἂν δύναται νὰ γείνῃ περὶ τῶν ἄλλων κωμειδυλλίων· μόνη ἡ *Τύχη τῆς Μαρούλας* φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς ὅλης πρωτοτύπου ἐμπνεύσεως καὶ τῆς τεχνικοτάτης σκηνικῆς διαχειρίσεως ἥτις διακρίνει πάντα τὰ ἔργα τοῦ κ. Κορομηλᾶ. Τὰ ᾄσματα, πλὴν τῶν τρυφερῶν, πράγματι, ἀσμάτων τῆς *Λύρας τοῦ Νικόλα* οὐδεμία χάρις διακρίνει ὑπὸ ἔποψιν ὡραιότητος στίχου. Διὰ τὴν μουσικήν, ἐκτὸς τῆς *Λύρας*, δὲν λέγομεν τίποτε· μουσικὴ ὀφειλομένη εἰς ὅλον τὸν διεθνῆ μουσικὸν κόσμον ἐκρίθη τοσάκις, ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει, ὥστε θὰ ἦτο περιττὸν ἐνταῦθα νὰ κάμωμεν λόγον περὶ τῆς *Μασκότ*, τῆς *Κάρμεν*, τῆς κ. *Ἀγκὼ* τοῦ *Βοκκαλίου* κτλ.

Εἴπομεν ἤδη ὅτι ὁ Σαρσαὶ ἀπαιτεῖ καὶ ἔκτακτον μουσικὴν καὶ τεχνικὴν ἱκανότητα παρὰ τῶν ἠθοποιῶν. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲ περὶ αὐτοῦ πρέπει νὰ γίνῃ λόγος. Ἡ τεχνικὴ ἱκανότης τῶν ἠθοποιῶν μας εἶνε γνωστὴ καὶ ἀρκετὰ καλή· διὰ τὴν μουσικὴν των ὅμως δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ δευτέρα γνώμη ὅταν οἱ ψάλλοντες εἶνε οἱ κ. κ. Ζάνος, Χρυσάφης, Βεντούρας, Ταβουλάρης, Σταματόπουλος, Χέλμης, ἄνθρωποι δηλαδὴ ἀγνοοῦντες ἕως χθὲς τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγει κανεὶς τὸ στόμα νὰ τραγῳδήσῃ καὶ πεπροικισμένοι μὲ τόσην μόνον φωνήν, ὅσην ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ὁμιλοῦν ἢ ἔστω καὶ νὰ ἀπαγγέλουν.

Ἀλλ' ἂν τὰ κωμειδύλλιά μας στεροῦνται τοῦ οὐσιωδεστάτου τῶν θεμελιωδῶν αὐτῶν συστατικῶν τοῦ κωμειδυλλίου, ἔχουν ἄλλα συστατικὰ ἐλκύοντα τὸ πλῆθος. Τὸ κυριώτερον τούτων εἶνε τὰ λογοπαίγνια. Ἕκαστον αὐτῶν, ἑκάστη πρᾶξις, ἑκάστη φράσις περιέχει ἓν δύω τρία, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ καλὰ ἂν ἦσαν, θὰ ἦτο ἀπόρρητον. Εἶνε ἄξια ὅμως πολλῆς μελέτης καὶ μακρᾶς περιγραφῆς τὰ λογοπαίγνια αὐτά. Ἀπὸ τῶν κακοήθων λογοπαιγνίων τῶν *Μυλωνάδων* τῶν ὁποίων οὐδὲν ἀναφέρομεν σεβόμενοι τὴν σεμνότητα ἐκείνων ὅσοι δὲν ἔσχον τὴν δυστυχίαν νὰ τοὺς ἴδουν, μέχρι τῶν τῆς *Λύρας* ἓν καὶ μόνον πρᾶγμα ἀνεκαλύπτετο: Ὅτι ἡ πρὸς τὸ λογοπαίγνιον τάσις τοῦ Ἕλληνος καὶ τοῦ γράφοντος καὶ τοῦ λέγοντος καὶ τοῦ ἀκούοντος δὲν ἔχει πλέον κανὲν ὅριον. Καὶ διὰ τοὺς *Μυλωνάδες* συγχωρεῖται ὁπωσδήποτε τὸ πρᾶγμα. Οἱ κατὰ καιροὺς διερμηνεύοντες αὐτοὺς ἠθοποιοὶ τοῖς προσέθεσαν ὅ, τι ἕκαστος ἠδύνατο, προσπαθοῦντες ὡς τοῖς ἦτο δυνατὸν νὰ κολακεύωσι καὶ γαργαλίζωσι τὸ πλῆθος. Ἀλλὰ ὅταν εἰς τὸ παράπτωμα αὐτὸ ὑποπίπτουν ὁ κ. Κορομηλᾶς, ὁ εὐφυής, ὁ πρωτότυπος κωμῳδιογράφος μας καὶ ὁ Κόκκος ὁ συμπαθὴς ποιητής, τὸ πρᾶγμα καταντᾷ ἀνεξήγητον.

Οὕτω, ὅπως εἰς ὅλα μας, καὶ εἰς τὸ κωμειδύλλιόν μας συνεκεντρώθη ὅ,τι ἔκτροπον ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἄθυρμα αὐτὸ τῆς τέχνης. Ἐννοεῖται ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα τὸ κοινόν μας, τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν διακρίνει πολλὴ καλαισθησία καὶ ἀπαιτητικότης εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ θεάματά του, προστρέχει καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἀθρόον εἰς τὰ θέατρα, ὅπου τὰ κωμειδύλλια *ψάλλονται* καὶ ὅτι ἐνώπιον αὐτοῦ ὑπεχώρησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν δράματα καὶ κωμῳδίαι καὶ μελοδράματα.

Ἡ συρροὴ εἰς τὰ θέατρα κατὰ τὰς παραστάσεις τῶν κωμειδυλλίων εἶνε πλέον ἢ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τοῦ κωμειδυλλίου. Καθ' ὑπολογισμούς, εἰς οὓς πολὺ ἐβοήθησεν ἡμᾶς φίλος ἐργάτης τοῦ θεάτρου, πάντες οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῶν ἀβαπτίστων ἀκόμη νηπίων μέχρι τῶν πλουσιωτέρων γερόντων εἶδον κατὰ μέσον ὅρον πέντε φορὰς τὰ τέσσαρα αὐτὰ ἔργα.

Καὶ ἐνῷ τόση εἶνε ἡ προθυμία τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ νέου αὐτοῦ θεατρικοῦ εἴδους, ἡ κατὰ τῶν δραμάτων καὶ κωμῳδιῶν ἀδιαφορία ἀναπτύσσεται καταπληκτικῶς ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ. Μία μικρὰ παραβολὴ τῶν εἰσπράξεων τῶν θερινῶν θεάτρων κατὰ τὰς παραστάσεις τοῦ τε κωμειδυλλίου καὶ τοῦ δράματος ἀρκεῖ νὰ πείσῃ περὶ τούτου. Τὸ θερινὸν θέατρον *Ὁμόνοια* οὐδέποτε εἰσέπραξεν ὀλιγώτερα τῶν ἐννεακοσίων πεντήκοντα φράγκων κατὰ τὴν παράστασιν κωμειδυλλίου, ἐνῷ κατ' ἀνώτατον ὅρον ἡ *Μαρούλα* ἀπέφερε χίλια ὀκτακόσια φράγκα· ἐξ ἄλλου δὲ τὸ δρᾶμα ἀπὸ τριῶν ἐτῶν δὲν ὑπερέβη τὰ ὀκτακόσια φράγκα. Πέρυσιν ἡ *Ἄλωσις τῆς Τριπόλεως* τὸ ὡραῖον πρωτότυπον δρᾶμα τοῦ Μαυρομιχάλη ἐτιμήθη ὑπὸ διακοσίων εἴκοσι θεατῶν κατὰ δὲ τὸν *Βασιλέα Λὴρ* εἰσεπράχθησαν τετρακόσια ὀκτὼ φράγκα. Καὶ φέτος εἰς τὸν *Ναύαρχον* ἐπωλήθησαν ἑπτακοσίων δραχμῶν εἰσιτήρια, ἑξακοσίων δὲ μόνον εἰς τὸν *Ἰωάννην Βωδρού*.

Πόσης ζημίας πρόξενος γίνεται εἰς τοὺς ἠθοποιοὺς ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κοινοῦ κατεδείχθη καὶ καταδείκνυται καθ' ἑκάστην· οἱ ἠθοποιοί, κατὰ τὴν παράστασιν τῶν δραμάτων, ἐξερχόμενοι ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ῥίπτουσιν ἓν βλέμμα εἰς τὴν πλατείαν καὶ ὑπολογίζουν τὰς εἰσπράξεις, ἀναλόγως δ' αὐτῶν κανονίζουν τὴν ὑπόκρισίν των. Ἐνεκεν τούτου εἰς τὰ δράματα τὰ ὁποῖα τιμᾷ τὸ ἐκλεκτότερον κοινόν, δυνατὸν πολλάκις ὁ θεατὴς ν' ἀποκοιμηθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον δυνατώτερον δὲ τὸ αὐτὸ νὰ πάθῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ὁ ἠθοποιός.

* * *

Ἡ ἀπροσδόκητος ἐπιτυχία τῆς εἰσαγωγῆς τῶν κωμειδυλλίων ἀπέφερεν ὅλως ἀλλοῖον τοῦ ἀναμενομένου ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν τεσσάρων αὐτῶν ἔργων, δι' ὧν βεβαίως δὲν δύναται νὰ τροφοδοτηθῇ αἰωνίως τὸ νοῆμον κοινόν, πάντες ἤλπιζον ὅτι ὅλοι γράφοντες ἢ μεταφράζοντες διὰ τὸ θέατρον, θὰ ἐρρίπτοντο ἀκατάσχετοι ἐπὶ τοῦ κωμειδυλλίου. Καὶ πράγματι κατ' ἀρχὰς ἡ ἐλπὶς αὕτη ἤρχισε πραγματοποιουμένη. Ὁ θίασος τοῦ κ. Ταβουλάρη πέρυσιν καὶ ὁ κ. Ἀλεξιάδης φέτος ἀνέγραψαν εἰς τὰ προγράμματά των σωρείαν κωμειδυλλίων τοῦ κ. Κορομηλᾶ, Κόκκου, Ἀννίνου κ.λ.

Καὶ ὅμως ὁλόκληρος ἡ θεατρικὴ περίοδος παρῆλθε σχεδὸν καὶ μόνος ὁ δύσμοιρος Κόκκος ἐξηκολούθησε γράφων. Ὁ κ. Κορομηλᾶς μὴ θελήσας νὰ παραστήσῃ τὸν «Ἐραστὴν τῆς Βοσκοπούλας» τὸ τρίπρακτον κωμειδύλλιόν του, ἀπέθεσε προσωρινῶς τὸν κάλαμον. Ἡ ἀπώλεια θὰ ἦτο μεγάλη ἂν ὁ κ. Κορομηλᾶς ἀπεχώρει τελείως τοῦ θεάτρου, ὅπου βεβαίως θὰ κατέλειπε πολὺ κενόν· ἀλλὰ ἂν τὸν χάνῃ μόνον τὸ κωμειδύλλιον, οὔτε αὐτὸς θὰ ζημιωθῇ οὔτε τὸ κωμειδύλλιον. Ὁ κ. Κορομηλᾶς γράφων κωμειδύλλια ἐθυσίαζε πολλὰ τοῦ πνεύματός του εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ κοινοῦ.

Ἐπίσης παράδοξον εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τοὺς ἠθοποιούς. Ὁ χρηματίσας ὡς εἰσηγητὴς τοῦ κωμειδυλλίου κ. Ταβουλάρης εἶνε ὁ περισσότερον ὅλων ἀπηλπισμένος. Ὁ κ. Ταβουλάρης οὐδέποτε ἤλπιζεν ὅτι τὸ κωμειδύλλιον θὰ κατέβαλε τὸ δρᾶμα. Τοὐλάχιστον ἐνόμιζεν ὅτι θὰ συμβαδίζουν. Ὅταν ὅμως εἶδεν ὅτι ἀνάγκη νὰ παραιτήσῃ τοὺς ὑψηλούς του ρόλους εἰς τὸν Ἅμλετ εἰς τὸν Λὴρ εἰς τὸν Νέρωνα καὶ νὰ τραγῳδῇ τὸ μέρος τοῦ ἀμαζηλάτου εἰς τὴν *Μαρούλαν* καὶ τοῦ Παναγιώτη εἰς τὴν *Λύραν*, ἡ καλλιτεχνική του φιλοτιμία ἐτρώθη καὶ παλαιὸς αὐτὸς ἐργάτης τοῦ θεάτρου, εἰς ὃν βεβαίως πολλὰ ὀφείλει τὸ δρᾶμα, ἤρχισε νὰ σκέπτηται πῶς θὰ κατορθώσῃ καὶ πάλιν νὰ τὸ ἐπιβάλῃ. Λέγετοι λοιπὸν ὅτι θὰ ἔλθῃ μετὰ μεγάλου θιάσου τὸν χειμῶνα καὶ θὰ διδάξῃ ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ θεάτρου τὰ ἐκλεκτότερα δράματα, ἵνα ἐλκύσῃ πάλιν ἐκεῖ τὴν κοινὴν συμπάθειαν.

Μόνος ὁ κ. Παντόπουλος θὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὸ κωμειδύλλιον. Μετὰ τέσσαρα αὐτὰ κωμειδύλλια ἓν ἢ δύω ἄλλα τὰ ὁποῖα θὰ γράψουν δι' αὐτὸν καὶ ὀλίγας κωμῳδίας, ἐλπίζει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐπιτυχῶς ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς θιάσους καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ πάντοτε ὢν τὸ χαϊδεμμένο παιδὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς σκηνῆς.

Γ. Β. Τσοκοπουλος

RIDER HAGGARD

ΕΚΕΙΝΗ

(ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούηται)

Μυθιστορία

(Συνέχεια)

ΙΓ'

Ἡ Ἀϋσὰ ἀποκαλύπτεται

— Ἀπῆλθε τέλος ὁ γέρων ἠλίθιος! εἶπεν *Ἐκείνη*. Ἀ! πόσον ὀλίγα πράγματα μανθάνει ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του. Ὡς ὕδωρ τὰ συναθροίζει διὰ τῶν χειρῶν του, ἀλλ' ὡς ὕδωρ διαρρέουσιν ἐκ τῶν δακτύλων του. Καὶ ὅμως ἂν μόνον ὑγρανθῶσιν οἱ δάκτυλοί του ὀλόκληρος γενεὰ ἀφρόνων τὸν καλεῖ σοφόν! Δὲν ἔχει οὕτω; Ἀλλὰ πῶς σὲ ὀνομάζουν αὐτοί; Μαϊμοῦ, νομίζω, εἶπεν *Ἐκείνη* καὶ ἐγέλασεν. Οὕτω συνηθίζουν νὰ πράττωσιν αὐτοὶ οἱ ἄγριοι, οἵτινες μὴ ἔχοντες φαντασίαν ἀναγκάζονται νὰ δίδωσι τὰ ὀνόματα τῶν ζώων πρὸς τὰ ἄτομα ἅτινα τοῖς ὁμοιάζωσι. Πῶς σὲ ὀνομάζουσιν εἰς τὴν πατρίδα σου, ξένε;

— Μὲ ὀνομάζουν Χόλλυ, βασίλισσα, ἀπεκρίθην.

— Χόλλυ, ἀπήντησε προφέρουσα μετὰ κόπου τὴν λέξιν, καίτοι μετὰ πολλῆς χάριτος. Καὶ τί σημαίνει ἡ λέξις Χόλλυ;

— Χόλλυ εἶνε Ἀγγλικὴ λέξις καὶ δι' αὐτῆς σημαίνεται εἶδός τι ἀκανθοδένδρου· ἡ ὀξυμυρσίνη.

— Ἔτσι. Τῇ ἀληθείᾳ ὁμοιάζεις τὸ δένδρον καὶ τὴν ἄκανθαν. Εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ δυσειδής, ἀλλ' ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶσαι χρηστὸς κατὰ βάθος. Εἶσαι βακτηρία, ἐφ' ἧς δύναται τις νὰ στηριχθῇ καὶ πρὸς τούτοις φαίνεσαι ἄνθρωπος μὲ κρίσιν. Ἀλλὰ μὴ ἵστασαι ἐκεῖ, ὦ Χόλλυ, εἴσελθε μετ' ἐμοῦ καὶ κάθισον πλησίον μου. Δὲν θὰ μοὶ ἤρεσκε νὰ σὲ ἴδω ἔρποντα ἐνώπιόν μου ὡς ἐκεῖναι αἱ δοῦλαι. Ἀπηύδησα ἐκ τῆς λατρείας των καὶ τοῦ τρόπου των, καὶ ὅταν μὲ ὀργίσωσι κατακεραυνῶ τινας καὶ βλέπω τοὺς ἄλλους νὰ καθίστανται λευκοὶ ἐκ τοῦ φόβου των.

Ταῦτα δὲ λέγουσα ὕψωσε διὰ τῆς λευκῆς χειρός της τὸ παραπέτασμα ἵνα εἰσέλθω.

Εἰσῆλθον ριγῶν. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο τρομερὰ τῳόντι. Ἔνδοθεν τοῦ παραπετάσματος ὑπῆρχε χῶρος δέκα ποδῶν πλάτους καὶ δώδεκα μήκους, καὶ εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ ἦτο ἀνάκλιντρον καὶ τράπεζα, ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης ὡραῖοι καρποὶ καὶ διαυγὲς ὕδωρ. Ὁ χῶρος ἐρωτίζετο δι' ἀμυδροῦ φωτὸς διαχεομένου ὑπὸ λυχνιῶν ὁμοίων πρὸς ἐκείνας, ἃς ἤδη περιέγραψα καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο πλήρης λεπτοῦ ἀρώματος ἀποπνεομένου ἐκ τῶν παραπετασμάτων. Ἄρωμα ἐπίσης ἀπέπνεεν ἡ θαυμασία κόμη καὶ τὰ λευκὰ φορέματα ἐκείνης. Εἰσῆλθον εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον καὶ ἔστην διστάζων.

— Κάθισον, μοὶ εἶπε, δεικνύουσά μοι τὸ ἀνάκλιντρον. Μέχρι τοῦδε ἐλπίζω ὅτι δὲν ἔσχες αἰτίαν ἵνα μὲ φοβῆσαι, ὥστε ἀνακούφισον τὴν καρδίαν σου.

Ἐκάθισα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀνακλίντρου πλησίον τῆς λαγήνου μὲ τὸ ὕδωρ καὶ Ἐκείνη ἐκάθισεν ἠρέμα εἰς τὸ ἕτερον αὐτοῦ ἄκρον.

— Λοιπὸν Χόλλυ ἠρώτησε, πῶς κατώρθωσας νὰ γνωρίζῃς τὴν Ἀραβικήν; Εἶνε ἡ προσφιλὴς γλῶσσά μου, διότι εἶμαι Ἄραψ ἐκ γενετῆς, εἶμαι μάλιστα Ἄραψ ἐκ τῶν Ἀράβων ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ πατρός μας Γιαράς, υἱοῦ τοῦ Καθάν. Ἐγεννήθην εἰς τὴν ὡραίαν καὶ ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Ἀζαλ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς εὐδαίμονος Ὑεμένης. Ἀλλὰ δὲν ὁμιλεῖς τὴν γλῶσσάν μου ὡς τὴν ὡμιλοῦμεν ἄλλοτε. Λείπει ἀπὸ τὴν προφοράν σου ἡ ἡδεῖα μουσικὴ τῆς γλώσσης τῶν φυλῶν τῆς Χαμσὰρ ἣν ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω. Τινὲς ἐκ τῶν λέξεών μας φαίνονται ἠλλαγμέναι ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἀμαχαγγέροις, οἵτινες τὴν ἐξηυτέλισαν καὶ τὴν ἐνόθευσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤδη ἀναγκάζομαι νὰ ὁμιλῶ πρὸς αὐτοὺς Ἀραβικὴν ἥτις δὲν μοὶ φαίνεται Ἀραβική.

— Τὴν ἐσπούδασα, ἀπεκρίθην, ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἡ γλῶσσα ὁμιλεῖται ἤδη ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀλλαχοῦ.

— Καὶ λοιπὸν ὁμιλεῖται ἀκόμη. Καὶ ὑπάρχει ἀκόμη ἡ Αἴγυπτος; Ποῖος Φαραὼ βασιλεύει ἤδη ἐν αὐτῇ; Βασιλεύει εἰσέτι ἡ δυναστεία τοῦ Πέρσου Ὤχου, ἢ μήπως παρῆλθεν ἡ δυναστεία τῶν Ἀχαιμενιδῶν; Εἶνε πολλὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὤχου!

— Οἱ Πέρσαι ἔφυγαν ἐξ Αἰγύπτου πρὸ δύω περίπου χιλιάδων ἐτῶν καὶ μετ' αὐτοὺς ἐβασίλευσαν ἐπὶ τῆς χώρας οἱ Πτολεμαῖοι, οἱ Ρωμαῖοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐδυνάστευσαν ἐπὶ τοῦ Νείλου καὶ κατέπεσαν ὅταν ἔφθασεν ὁ καιρός των, ἀπεκρίθην ἐκπληκτος. Τί δύνασαι νὰ γνωρίζῃς περὶ τοῦ Ἀραξέρξου;

Ἐμειδίασε χωρὶς ν' ἀποκριθῇ· ἐγὼ δὲ ἠσθάνθην καὶ πάλιν ῥῖγος διατρέχον τὰς φλέβας μου.

— Καὶ ἡ Ἑλλάς; Ἐπανέλαβεν *Ἐκείνη*. Ὑπάρχει εἰσέτι ἡ Ἑλλάς; Πόσον ἠγάπησα τοὺς Ἕλληνας· Εἶνε ὡραῖοι ὡς ἡ ἡμέρα, καὶ εὐφυεῖς ἀλλὰ ὑπερήφανοι ἐν τῇ καρδίᾳ των καὶ ἄστατοι.

— Ναί, εἶπον· ὑπάρχει Ἑλλάς, καὶ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπηλευθερώθη καὶ πάλιν. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες τῆς σήμερον δὲν εἶνε πλέον ὅ, τι ἦσαν οἱ Ἕλληνες τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ ἡ παροῦσα Ἑλλὰς εἶνε ἀπλῆ εἰρωνεία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

— Ἀ!.. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι εὑρίσκονται ἐν Ἱεροσολύμοις; Ὑπάρχει ἀκόμη ὁ μέγας ναὸς ὃν ὁ σοφὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς ᾠκοδόμησε καὶ ἂν ὑπάρχῃ ποῖον θεὸν λατρεύουσιν ἤδη ἐν αὐτῷ; Ἦλθεν ὁ Μεσσίας των περὶ τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἐλάλησαν καὶ ἐπροφήτευσαν καὶ ἂν ἦλθεν ἄρχει αὐτὸς ἐπὶ τῆς γῆς;

— Οἱ Ἰουδαῖοι κατεθραύσθησαν καὶ τὰ συντρίμματα τοῦ λαοῦ των διεσκορπίσθησαν ἐπὶ τοῦ ὑφηλίου. Ἡ Ἱερουσαλὴμ δὲν ὑπάρχει πλέον. Ὅσον περὶ τοῦ ναοῦ ὃν ὁ Ἡρώδης ᾠκοδόμησε...

— Ὁ Ἡρώδης; Ποῖος Ἡρώδης; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω Ἡρώδην. Ἀλλ' ἐξακολούθησον.

— Οἱ Ρωμαῖοι τὸν ἐνέπρησαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων του ἔπτησαν οἱ Ρωμαῖοι ἀετοὶ καὶ ἡ Ἰουδαία εἶνε ἤδη ἔρημος!

— Ναί, ναί! ἦσαν μέγας λαὸς αὐτοὶ οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἔβαινον ἀμέσως πρὸς τὸν σκοπόν των ὡς ἡ μοῖρα ἢ ὡς οἱ ἀετοί των ἐπὶ

τῆς λείας των! καὶ ἄφινον εἰρήνην ὄπισθέν των.

— Solitudinem faciunt, pacem appellant, ὑπέλαβον ἐγώ.

— Ἄ! ὁμιλεῖς καὶ Λατινικά; ἠρώτησεν ἔκπληκτος. Νομίζω ὅτι ἡ γλῶσσα αὕτη εἰσέτι ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτά μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν τὴν προφέρεις ἀκριβῶς ὅπως οἱ Ρωμαῖοι. Ποῖος ἔγραψε τὸ ρητὸν ὅπερ ἐπρόφερες πρὸ ὀλίγου; Δὲν τὸ ἤκουσα ἄλλοτε, ἀλλὰ χαρακτηρίζει ἄριστα τὸν μέγαν λαόν. Εὗρον ἄνθρωπον σοφὸν ἐν σοί, ἄνθρωπον οὗ αἱ χεῖρες ἐκράτησαν τὴν σοφίαν. Γνωρίζεις καὶ Ἑλληνικά;

— Ναί, ὦ βασίλισσα, καὶ ὀλίγα Ἑβραϊκά, ἀλλὰ δὲν τα ὁμιλῶ εὐχερῶς. Εἶνε ἅπασαι νεκραὶ γλῶσσαι. Ἐπλατάγησε τὰς χεῖράς της ἐκ παιδικῆς χαρᾶς καί·

— Τῇ ἀληθείᾳ, ὦ Χόλλυ, καίτοι εἶσαι δυσειδὲς δένδρον, φαίνεται ὅτι παράγεις καρποὺς τῆς σοφίας. Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ Ἰουδαῖοι τί ἔγιναν; Τοὺς μισῶ διότι ὅταν ἤμην μετ' αὐτῶν καὶ ἤθελα νὰ τοῖς δείξω τὴν σοφίαν μου μὲ ἀπεκάλεσαν ἐθνικήν. Ἦλθεν ὁ Μεσίας των, κυβερνᾷ ἤδη τὸν κόσμον;

— Ὁ Μεσίας των ἦλθεν, ἀπήντησα μὲ σεβασμόν, ἀλλ' ἦλθε πένης καὶ ταπεινὸς καὶ δὲν τὸν ἐδέχθησαν. Τὸν ἐμαστίγωσαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν, ἀλλ' οἱ λόγοι του καὶ τὰ ἔργα του εἰσέτι ζῶσι, διότι ἦτο Υἱὸς Θεοῦ. Ἤδη ἄρχει τοῦ ἡμίσεως κόσμου, ἀλλ' ὄχι διὰ τῆς ἐπιγείου ἀρχῆς.

— Ἄ! τοὺς ἁγίους λύκους! εἶπε· τοὺς προσκυνητὰς τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς πολυθείας, τοὺς φιλαργύρους καὶ αἰωνίως ἐν διαμάχῃ πρὸς ἀλλήλους. Ἐνθυμοῦμαι εἰσέτι τὰ μελάγχροα πρόσωπά των. Καὶ λοιπὸν ἐσταύρωσαν τὸν Μεσίαν των; Δύναμαι πολὺ καλὰ νὰ τὸ πιστεύσω, διότι ἂν τῳόντι ἦτο υἱὸς τοῦ Ζῶντος Θεοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν δεχθῶσι. Κανεὶς Θεὸς δὲν θὰ ἐγίνετο δεκτὸς παρ' αὐτοῖς ἂν δὲν ἤρχετο ἐν πομπῇ καὶ κράτει. Αὐτὸς ὁ ἐκλεκτὸς λαός, τὸ σκεῦος ἐκείνου, ὃν καλοῦσιν Ἰεχωβᾶ, ἀλλὰ καὶ τὸ σκεῦος τοῦ Βάαλ καὶ τὸ σκεῦος τοῦ Ἀσταρώθ καὶ τῶν θεῶν τῆς Αἰγύπτου, ὁ λαὸς μὲ τὸν μέγαν στόμαχον, ὁ ὀρεγόμενος πᾶν ὅ,τι τῷ φέρει πλοῦτον καὶ δύναμιν! Λοιπὸν ἐσταύρωσαν τὸν Μεσίαν των διότι ἦλθε φέρων ταπεινὰ φορέματα καὶ ἤδη εἶνε ἐσκορπισμένοι καθ' ἅπασαν τὴν γῆν; Ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἷς ἐκ τῶν προφητῶν εἶπεν, ὅτι οὕτως ἐμελλε νὰ συμβῇ. Ὁπωσδήποτε ἄφες αὐτούς, αὐτοὶ μὲ κατέθλιψαν καὶ μὲ ἠνάγκασαν νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἐξορίαν ταύτην, τὸ ἔρημον τοῦτο μέρος, ὅπερ προϋπῆρχεν αὐτῶν. Ὅταν ἠθέλησα νὰ τοὺς διδάξω ἐν Ἱεροσολύμοις μὲ ἐλιθοβόλησαν ἐρεθισθέντες ὑπὸ τῶν λευκογενείων ἐκείνων ἀλωπέκων, τῶν Ραβίνων. Ναὶ μὲ ἐλιθοβόλησαν πρὸ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ! Ἴδε ἐδῶ τὸ σημεῖον ὅπερ σώζεται μέχρι σήμερον!

Καὶ διὰ ταχέως κινήματος ὕψωσε τὴν χειρίδα της καὶ μοῦ ἔδειξε μικρὸν ἐρυθρὸν σημεῖον ἐπὶ τῆς γαλακτώδους λευκότητος τοῦ ὁλοστρογγύλου βραχίονός της.

Ἐγὼ ἔμεινα ἐμβροντητος.

— Συγγνώμην, ὦ βασίλισσα εἶπον, ἀλλὰ κινδυνεύω ν' ἀπολέσω τὸ λογικόν. Σχεδὸν δύο χιλιάδες ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου ὁ Ἰουδαῖος Μεσίας ἐκρεμάσθη ἐπὶ ξύλου ἐν Γολγοθᾷ. Πῶς λοιπὸν ἡδύνασο σὺ νὰ διδάξῃς τὴν φιλοσοφίαν σου πρὸς τοὺς Ἰουδαίους πρὶν αὐτὸς ἔλθῃ; Εἶσαι γυνή, δὲν εἶσαι πνεῦμα. Ὥστε πῶς δύνασαι νὰ ζήσῃς ἐπὶ πλέον τῶν δύο χιλιάδων ἐτῶν; Διατὶ μὲ περιπαίζεις, ὦ βασίλισσα;

Ἤρεισα τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἠσθάνθην καὶ πάλιν τοὺς κεκρυμμένους ὀφθαλμούς της πλανομένους ἐπὶ τοῦ προσώπου μου καὶ προσπαθοῦντας νὰ ἐξερευνήσωσι τὴν καρδίαν μου.

— Ὦ ἄνθρωπε! εἶπε τέλος, ὁμιλοῦσα πολὺ βραδέως καὶ ἀποφασιστικῶς, φαίνεται ὅτι ὑπάρχουσιν εἰσέτι πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ περὶ ὧν οὐδὲν γινώσκεις. Πιστεύεις λοιπὸν ὅτι τὰ πάντα ἀποθνήσκουσιν ὡς οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίστευον; Σοὶ λέγω ὅτι οὐδὲν ἀποθνήσκει! Δὲν ὑπάρχει *θάνατος* ἀλλ' ὑπάρχει *ἀλλοίωσις*. Ἴδε, εἶπε καὶ ἔδειξεν ἀνάγλυφά τινα ἐπὶ τοῦ πετρίνου τοίχου. Τρὶς δύω χιλιάδες ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου ὁ τελευταῖος τῆς μεγάλης φυλῆς, ἥτις ἐλάξευσε ταῦτα τὰ ἀνάγλυφα ἔπεσε πρὸ τοῦ πνεύματος τῆς πανώλους καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀπέθανεν εἰσέτι. Ζῶσι, καὶ ἴσως τὰ πνεύματά των εἶνε πλησίον μας τὴν στιγμὴν ταύτην.

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἐθεώρησε πέριξ της, εἶτα προσέθηκε.

— Τῇ ἀληθείᾳ ἐνίοτε νομίζω ὅτι τὰ βλέπω!.....

— Ναί, ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον εἶνε νεκρά.

— Ἐπί τινα μόνον χρόνον, διότι γεννῶνται καὶ ἀναγεννῶνται εἰς τὸν κόσμον. Ἐγώ, ναὶ ἐγὼ ἡ Ἀϊσᾶ, οὕτω καλοῦμαι, ξένε, σοὶ λέγω ὅτι περιμένω νὰ γεννηθῇ καὶ πάλιν ἐκεῖνος ὃν ἠγάπησα ἄλλοτε, καὶ ἐνταῦθα περιμένω μέχρις οὗ μὲ εὕρῃ διότι γνωρίζω μετὰ βεβαιότητος ὅτι θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ζητήσῃ καὶ ὅτι ἐνταῦθα καὶ μόνον ἐνταῦθα θὰ μὲ ἴδῃ. Πῶς νομίζεις, ὅτι ἐγὼ ἥτις εἶμαι πανίσχυρος, ἐγὼ ἧς τὸ κάλλος ὑπερβαίνει τὸ τῆς Ἑλένης τῆς Ἑλληνίδος ἣν ἔψαλλον ἄλλοτε, ἧς ἡ σοφία εἶνε εὐρυτέρα, καὶ πολὺ εὐρυτέρα καὶ βαθυτέρα τῆς σοφίας τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος, καὶ ἥτις γνωρίζω τὰ ἀπόκρυφα καὶ τὰ πλούτη τῆς γῆς καὶ δύναμαι νὰ στρέψω τὰ πάντα πρὸς ὄφελός μου, ἐγὼ ἥτις ἐπί τινα χρόνον ὑπερενίκησα καὶ αὐτὴν τὴν *ἀλλοίωσιν*, ἣν σὺ καλεῖς θάνατον, νομίζεις, λέγω, ὅτι συναγελάζομαι ἐνταῦθα μετὰ βαρβάρων χειρόνων καὶ αὐτῶν τῶν κτηνῶν;

— Δὲν γνωρίζω, εἶπον ταπεινῶς.

— Ὄχι· ἀλλὰ περιμένω ἐκεῖνον ὃν ἀγαπῶ. Ἴσως ὁ βίος μου ὑπῆρξε πονηρός, (δὲν γινώσκω, διότι τίς γινώσκει τί εἶνε τὸ ἀγαθὸν καὶ τί τὸ πονηρόν;) καὶ φοβοῦμαι ν' ἀποθάνω, ἐὰν ἠδυνάμην, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀποθάνω ἂν δὲν ἔλθῃ ἡ ὥρα μου· φοβοῦμαι λέγω νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω ὅπου εὑρίσκεται, διότι ἴσως ὑψωθῇ φραγμὸς μεταξύ μας, ὃν δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ὑπερβῶ ἢ ὃν φαντάζομαι μετὰ φόβου... Θὰ ἦτο εὔκολον ν' ἀποπλανηθῇ τις ἐν ταῖς ἐκτάσεσι ἐν αἷς κινοῦνται οἱ πλανῆται αἰωνίως. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, ἴσως μετὰ πέντε χιλιάδας ἔτη ἢ ἴσως αὔριον, καθ' ἣν ὁ προσφιλής μου θὰ γεννηθῇ καὶ πάλιν καὶ ὑπείκων εἰς νόμον πολὺ ἰσχυρότερον τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ μὲ εὕρῃ ἐνταῦθα, ὅπου ἄλλοτε μὲ ἐγνώρισε καὶ θὰ μὲ συμπαθήσῃ, καίτοι ἥμαρτον εἰς αὐτόν.... ναί, ὡς νὰ μὴ μὲ ἐγνώριζεν..... ἀλλὰ θὰ μὲ ἐρασθῇ, ἔστω καὶ διὰ μόνον τὸ κάλλος μου.

Πρὸς στιγμὴν ἐγενόμην ἐμβρόντητος καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ λαλήσω. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ὑπέρτερον τοῦ λογικοῦ καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ κατανοήσω.

— Ἀλλ' ἔστω, ὦ βασίλισσα, ἔστω ὅτι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι γεννώμεθα καὶ ἀναγεννώμεθα καὶ παλιν καὶ πάλιν· τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃ οὕτω καὶ διὰ σέ. Ἂν λέγῃς τὴν ἀλήθειαν (εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνέβλεψεν ἀποτόμως καὶ ἠσθάνθην τὸ διαπεραστικόν της βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ). Σύ, ἔσπευσα νὰ προσθέσω, δὲν ἀποθνήσκεις ποτέ,

— Ναί, δὲν ἀποθνήσκω· εἶπε, διότι κάπως τυχαίως καὶ κάπως διὰ τῆς σπουδῆς ἔλυσα ἓν ἐκ τῶν μεγάλων μυστηρίων τοῦ κόσμου. Εἰπέ μοι, ξένε· ζωὴ ὑπάρχει. Διατὶ λοιπόν, ἀφοῦ ὑπάρχει ζωή, νὰ μὴ παρατείνηται ὀλίγον; Τί εἶνε πέντε καὶ δέκα καὶ δεκαπέντε χιλιάδες ἔτη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ζωῆς; Εἰς δέκα χιλιάδας ἔτη μόλις θὰ δυνηθῶσιν αἱ βροχαὶ καὶ αἱ καταιγίδες νὰ σμικρύνωσι τὸ σῶμα ὅρους κατὰ μίαν σπιθαμήν. Δύο χιλιάδες ἔτη παρῆλθον καὶ τὰ σπήλαια ταῦτα δὲν ἤλλαξαν· μόνα τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶτινες εἶνε ὡς τὰ ζῶα ἤλλαξαν. Οὐδὲν παράδοξον ὑπάρχει εἰς τὸ πρᾶγμα ἂν μόνον ἠδύνασο νὰ τὸ κατανοήσῃς. Ἡ ζωὴ εἶνε θαυμάσιόν τι, ἀλλὰ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ παραταθῇ ὀλίγον, δὲν εἶνε ποσῶς θαυμάσιον. Ἡ φύσις, ὡς ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶνε τέκνον της, ἔχει τὸ ζωογονοῦν αὐτὴν πνεῦμα, ὅστις δὲ δυνηθῇ νὰ τὸ εὕρῃ καὶ νὰ τὸ ἀφίσῃ νὰ πνεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ θὰ ζήσῃ μὲ τὴν ζωὴν τῆς φύσεως· Δὲν θὰ ζήσῃ αἰωνίως, διότι ἡ φύσις δὲν εἶνε αἰωνία. Καὶ αὐτὴ αὕτη πρέπει ν' ἀποθάνῃ ὡς ἀπέθανεν ἡ φύσις τῆς Σελήνης, ν' ἀποθάνῃ λέγω ἢ μᾶλλον ν' ἀλλάξῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ μέχρις οὗ φθάσῃ ἡ ὥρα νὰ ἀναζήσῃ. Τότε θ' ἀποθάνῃ; Ὄχι, ἀκόμη ὑποθέτω, ὥστε ἐφόσον ζῇ θὰ ζῇ μετ' αὐτῆς καὶ ὁ κατέχων τὸ ἀπόρρητόν της. Δὲν κατέχω ὁλόκληρον τὸ ἀπόρρητον, ἀλλ' ἔχω ἓν μέρος αὐτοῦ ἴσως περισσότερον παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου ζήσαντος πρὸ ἐμοῦ. Γνωρίζω ὅτι ταῦτα σοὶ φαίνονται μυστηριώδη, συνεπῶς δὲν θὰ καταπλήξω ἐπὶ πλέον τὸ πνεῦμά σου δι' αὐτῶν. Ἄλλοτε ἴσως σοὶ εἴπω περισσότερα, ἂν ἔχω διάθεσιν, ἀλλὰ πιθανότερον νὰ μὴ ὁμιλήσω ποτὲ πλέον περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἀπορεῖς πῶς ἔμαθον ὅτι ἔρχεσθε εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ ἔσωσα τὰς κεφαλάς σας ἀπὸ τὴν θερμὴν χύτραν;

— Ναί, βασίλισσα, ἀπήντησα ἀσθενῶς.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΟΙ ΣΚΩΤΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

Ἀγαπητέ μοι κ. Δαμβέργη,

Ἐσχάτως ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ φίλου μου καθηγητοῦ κυρίου Βλάκη, ὅτι μεγάλαι καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν ἐν Ἐδιμβούργῳ διὰ τῆς προσθήκης σπουδαίων τινῶν μαθημάτων πρὸς μόρφωσιν πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐμπόρων κ.τ.λ. Ἰδίως δὲ μεγάλη παρατηρεῖται ζέσις πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ τακτικὴν ἐκμάθησιν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Ὁ καθηγητὴς Νίκολσον δι' ἐμβριθοῦς λόγου μεστοῦ ἀκαταπόνητων ἐπιχειρημάτων ἀπέδειξεν, ὅτι οὐ μόνον οἱ φοιτηταὶ τῶν Πανεπιστημίων ὀφείλουσι νὰ ἐκμανθάνωσι τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν ὡς παρεπομένην καὶ θυγατέρα τῆς ἀρχαίας ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐμπορικὰς σχέσεις ἔχοντες μετὰ τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου πρέπει νὰ γνωρίζωσιν αὐτὴν πρὸς ἄμεσον αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων συνεννόησιν.

Ὁ καθηγητὴς Νίκολσον εὗρε θερμὸν ὑποστηρικτὴν τῆς προτάσεως ταύτης τὸν καθηγητὴν Βλάκην, ὅστις ἐπίσης διὰ σπουδαίου ἄρθρου δημοσιευθέντος ἐν *τῷ Σκώτῳ*, οὐ μόνον ὑπεστήριξε τοὺς λόγους τοῦ καθηγητοῦ Νίκολσον ἀλλὰ καὶ θερμῶς συνέστησεν ἵνα προσκληθῇ Ἕλλην καθηγητὴς μὲ γενναίαν ἀντιμισθίαν, ὅπως καθέξῃ τὴν ἕδραν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου.

Πρὸς τούτοις ὁ καθηγητὴς Βλάκης ἐνήργησε νὰ συστηθῇ ὑποτροφία, ἵνα πέμπηται κατ' ἔτος εἷς τῶν ἀριστευόντων φοιτητῶν ἐκ τῆς θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐδιμβούργου, πρὸς τελείαν ἐκμάθησιν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, εἰς Ἀθήνας. Ὁ καθηγητὴς Βλάκης ὁ θερμὸς οὗτος φιλέλλην συνήθροισεν ἤδη ὁ ἴδιος τὸ ποσὸν 100 λιρῶν Ἀγγλικῶν αἱ ὁποῖαι θὰ δοθῶσιν ὡς ὑποτροφία εἰς τὸν ἀριστεύσαντα κατὰ τὰς ἐξετάσεις Σκῶτον φοιτητήν.

Ὁ διαγωνισμὸς θὰ γίνῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου οἱ δὲ προσερχόμενοι δέον πρῶτον νὰ γνωρίζωσι νὰ μεταφράζωσιν ἐκ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἀγγλικήν, καὶ δεύτερον τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῆς Ἱστορίας ἀπὸ τὰ 300 μ. Χ. μέχρι τῆς σήμερον.

Πιθανῶς λοιπὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου τὸ πανεπιστήμιον ἡμῶν νὰ δεχθῇ τὸν πρῶτον Σκῶτον θεολόγον πρὸς ἐντελῆ ἐκμάθησιν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, κατὰ δὲ τοὺς λόγους τοῦ καθηγητοῦ Βλάκη «τοῦτο θὰ γίνῃ ἀρχὴ εὐτυχοῦς συναφείας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Σκώτων χριστιανῶν».

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1891.

Γ. Δ. Καναδας

ΨΗΦΙΔΩΤΟΝ

(Ἐκ τῆς συλλογῆς Θ. Ἀμίερου)

Εἰς τὸν αἰῶνα, καθ' ὃν ζῶμεν, πρέπει νὰ εἶνέ τις μηδέν, ἂν θέλῃ νὰ φαίνηται ὅτι εἶνε κάτι.

✠

Παρηγορεῖταί τις διὰ τὴν ἐπιεικίαν ἑνὸς φίλου, σκεπτόμενος ὅτι ἡ Ταρπηΐα πέτρα δὲν εἶνε μακρὰν τοῦ Καπιτωλίου.

✠

Ὑπάρχει ἀείποτε ἐν τῷ παρόντι κάτι, τὸ ὁποῖον μᾶς κάμνει νὰ ἐπιθυμῶμεν τὸ μέλλον ἢ νὰ λυπώμεθα διὰ τὸ παρελθόν.

✠

Ἀπολαμβάνετε βραδέως τῶν ἐλπίδων σας. Σχεδὸν πάντοτε εἰσὶ προτιμότεραι τῆς πραγματικότητος.

✠

Μὴ οἰκτείρετε ποτὲ τὸν μωρόν. Οἰκτείρατε ὅσους εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ ζῶσι μετ' αὐτοῦ.

Narrey

✠

Νὰ εὑρίσκῃ τις τοὺς ἀνθρώπους ἐν γένει μωρούς, κακοὺς καὶ ἀναξίους ἵνα τοὺς εὐεργετήσῃ, εἶνε ὡραία πρόφασις ἵνα ἀποφύγῃ νὰ τὸ πράξῃ.

G. Valtour·

✠

Ὁ φιλοσοφικὸς λίθος εἶνε ἐκεῖνος, ὃν οὐδέποτε μοὶ ἔρριψαν!

Indep. Belge

✠

Ὅταν ταλαντεύηταί τις μεταξὺ δύο καθηκόντων, φαίνεται ὅτι τὸ μᾶλλον ἐπίπονον, ἐπιβάλλεται περισσότερον.

V. Cherbuliez

Ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ λογίου φίλου κ. Χ. Χ. Δημοπούλου ἐκδιδομένη καλλιτεχνικωτάτη **Ἀττικὴ Μέλισσα,** διακόπτουσα ὁριστικῶς τὴν ἔκδοσίν της, ἔσχε τὴν εὐγενῆ ἰδέαν νὰ δωρήσῃ ἡμῖν τὸν κατάλογον τῶν συνδρομητῶν της, πρὸς οὓς ἀποτεινομένη ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῆς φύλλῳ, συνιστᾷ μετὰ πολλῆς εὐμενείας καὶ φιλοφροσύνης τὴν **Ἑβδομάδα.** Εὐτυχεῖς θὰ λογισθῶμεν ἂν κριθῶμεν ἄξιοι ν' ἀντικαταστήσωμεν αὐτὴν παρὰ τοῖς πολυαρίθμοις καὶ ἐκλεκτοῖς ἀναγνώσταις της. Πρὸς τοῦτο ἀποστέλλομεν ἑνὶ ἑκάστῳ ἀνὰ ἓν φύλλον. Ἐκφράζομεν δὲ καὶ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην μαστῷ εὐγενεῖ συναδέλφῳ καὶ διευθυντῇ της κ. Δημοπούλῳ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

(Ἀπὸ 17 Αὐγούστου—28 Σεπτεμβρίου)

Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε' ἀπέθανεν.— Ἡ βασίλισσα Ὄλγα μεταβαίνει ἐκ Πετρουπόλεως, εἰς Κοπενάγην.—Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου ἀνετέθη προσωρινῶς τῷ ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης κ. Α. Ζαΐμη.— Κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ τὸ τρίτον Ἑλληνικὸν θωρηκτὸν *Ψαρά*.— Ὁ Κρὴς ἀρχηγὸς Γ. Κορκίδης ἀπέθανεν.— Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Καραπάνος παρητήθη ἀντ' αὐτοῦ δ' ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον ὁ πρωθυπουργὸς κ. Θ. Δεληγιάννης.—Ἀνεχώρησεν εἰς Ρουμανίαν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.— Διωρίσθη πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ ἀρεοπαγίτης κ. Κ Σημαντήρας. — Ἡ Ἱερὰ σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατηρτίσθη διὰ τὴν ΑΘ' περίοδον ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων Πατρῶν καὶ Ἠλείας κ. Δαμασκηνοῦ, Ζακύνθου κ. Δ. Λάτα, Λαρίσσης κ. Νεοφύτου καὶ Σταγῶν κ. Μελετίου. — Ὁ νέος Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Ἰωάννου ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του.— Συγκρουσθέντων παρὰ τὸ Σούνιον τοῦ Ἰταλικοῦ ἀτμοπλοίου Ταορμίνα πρὸς τὴν *Θεσσαλίαν* τῆς Πανελληνίου Ἑταιρίας κατεβυθίσθη τὸ πρῶτον πνιγέντος μέρους τοῦ πληρώματός του καὶ πολλῶν ἐπιβατῶν.— Ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Θεάτρου ἐν ᾧ παριστάνετο τὸ κωμειδύλλιόν του, ἡ *Λύρα τοῦ Γέρω-Νικόλα* ἐπλήγη ὑπὸ δολοφόνου σφαίρας καὶ ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς Δημήτριος Ι. Κόκκος· ὁ φονεὺς αὐθωρεὶ ηὐτοκτόνησεν.— Ἡ μεγάλη Δούκισσα Ἀλεξάνδρα παθοῦσα συνεπείᾳ προώρου τοκετοῦ ἐξ ἐκλαμψίας ἀπεβίωσεν ἐν Ἰλίνσκοε.— Ἀπανταχοῦ τῆς ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος, οἱ δῆμοι, αἱ κοινότητες, τὰ σωματεῖα ἐψήφισαν καὶ ἐτηλεγράφηταν πρὸς τοὺς βασιλεῖς συλλυπητήρια καὶ ἐτέλεσαν μνημόσυνα ὑπὲρ τῆς βασιλοπαιδὸς Ἀλεξάνδρας. Τρίμηνον δὲ πένθος διετάχθη καθ' ἅπαν τὸ κράτος.— Ὁ νεκρὸς Αὐτῆς κομισθεὶς εἰς Πετρούπολιν ἐτάφη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ Παύλου.— Οἱ βασιλεῖς ἡμῶν ἐκ Ρωσίας ὅπου εἶχον σπεύσῃ ἕνεκα τοῦ θανάτου τῆς Μ. Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, μετέβησαν καὶ αὖθις εἰς Δανίαν.—

ΕΓΧΩΡΙΑ

Αἱ νέαι δημοτικαὶ ἀρχαὶ τοῦ κράτους ἀνέλαβον ἀπὸ τῆς 1ης ἀρξαμένου τὰ καθήκοντα αὐτῶν·— Ἱδρύθη ἐν Ἀθήναις σωματεῖον ποδηλατιστῶν.— Ἡ κυβέρνησις λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην ἀνάγκην δημοδιδασκάλων, σκέπτεται νὰ ὑποβάλῃ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς προσεχοῦς συνόδου τῆς βουλῆς νομοσχέδιον, δι' οὗ θὰ συνιστῶνται δύο νέα διδασκαλεῖα, τὸ ἓν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τὸ ἕτερον ἐν τῷ νομῷ Κυκλάδων.— Ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ἐπανελήφθησαν τὰ μαθήματα τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. — Ἐπεβλήθη ἐνδεκαήμερος κάθαρσις εἰς τὰς ἐκ Συρίας προελεύσεις.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ Γκόλτς πασᾶς, προϊστάμενος τῆς Γερμανικῆς στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς ἐν Τουρκίᾳ, ἐπέδωκε τῷ αὐτοκράτορι Γουλιέλμῳ ἐπιστολὴν αὐτόγραφον τοῦ Σουλτάνου, διαβεβαιοῦσαν, ὅτι ἡ τελευταία ὑπουργικὴ μεταβολὴ οὐδεμίαν θὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὴν οὔτε εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους οὔτε εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς Τουρκίας πρὸς τὴν Γερμανίαν.— Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἐν Ὑεμένῃ ἐπανάστασις ἔλαβε τελευταίως σοβαρὰς διαστάσεις.— Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἰρλανδῶν Πάρνελ ἀπεβίωσεν. Ἡ κηδεία του ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς ἐν Δουβλίνῳ.— Νέα κρούσματα χολέρας ἀγγέλλονται ἐν Ἀραβίᾳ.—Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐψηφίσθη καὶ αὖθις, ἐπαναληφθείσης τῆς ἐκλογῆς, ὁ ἅγιος Θαβωρίου κ. Σπυρίδων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Χριστιανικὴ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀπεφάσισεν ὅπως ἐκθέσῃ ἐν τῷ Ζαππείῳ τὰ πολύτιμα σχεδιαγραφήματα τοῦ Θειρσίου ἅτινα τῇ προσήνεγκεν ὁ υἱός του κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.— Διατρίβων ἐν Πάρῳ ὁ κ. Γ. Λαμπάκης ἀνεκάλυψεν ἐπιγραφήν, καθ' ἣν κτίτωρ τοῦ αὐτόθι ναοῦ τῆς Ἑκατομπυλιανῆς ἀναφέρεται *Ἐπίσκοπός* τις *Ὑλάσιος*.— Ὁ κ. Φρειδερίκος Ἄλμπερ δημοσιεύει ἐν τῷ *Ἀθηναίῳ* τοῦ Λονδίνου τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνά τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν Κρήτην ταξειδίου του. Ἐν Θήρᾳ, ἐν Μήλῳ καὶ ἐν Ἀμοργῷ εὗρε χριστιανικὰς Ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς μετ' ἀφιερώσεων τῷ Μιχαὴλ Ἀρχαγγέλῳ, τῷ ἁγίῳ Θεοδώρῳ καὶ τῷ ἁγίῳ Ἀνδρέᾳ. Ἐκ τῶν κειμένων τούτων δημοσιεύει σειρὰν ἀποσπασμάτων ἐπιγραφῶν, εὑρεθεισῶν ἐν Κρήτῃ ἰδίᾳ ἐν Γόρτυνι καὶ Χριστιανικῶν ἐπίσης.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὡς γνωστόν, κριταὶ τοῦ ἐφετεινοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ὡρίσθησαν οἱ κ. κ. Ἰ. Πανταζίδης, Σ· Σακελλαρόπουλος καὶ Ἄγγελος Βλάχος. Ἐκ τῶν τριῶν εἰσηγητὴς ὡρίσθη ὁ κ. Ἄγγελος Βλάχος. Τὰ ὑποβληθέντα συμποσοῦνται περὶ τὰ τριάκοντα, ἡ δὲ κρίσις ἀναγνωσθήσεται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου.— Τὰ δημόσια ἀναγνώσματα τοῦ Φιλ. συλλόγου Παρνασσοῦ ἄρχονται ἐν τῷ νεοδμήτῳ καταστήματι αὐτοῦ περὶ τὰ τέλη ἀρξαμένου μηνός.— Ὑπὸ τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἐρρίκου Lunn ἐκδοθήσεται ἐν Λονδίνῳ μηνιαία ἐπιθεώρησις, ἡ *Ἐπιθεώρησις τῶν ἐκκλησιῶν*. Ἁπάσαι αἱ διαμαρτυρόμεναι ἐκκλησίαι θὰ ἀντιπροσωπεύωνται ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ ὑπὸ εἰδικῶν συντακτῶν.— Εἰς τὸν Βέλγον ποιητὴν Μαίτερλιγκ, ὅστις ἐπεκλήθη Σαίξπηρ τοῦ Βελ-

γίου, ἡ Βελγική Κυβέρνησις προσήνεγκε 15.000 φράγκων διὰ τὸ ἔργον τοῦ «Princesse Maleine». Ἀλλ' ὁ ποιητὴς ἀπεποιήθη τὴν ἀμοιβὴν εἰπὼν ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ δώσῃ εἰς ἕνα ὑπουργὸν τὸ δικαίωμα νὰ κάμνῃ τὴν Ματκήναν μὲ τόσον εὐτελῆ ποσά! — Ὁ μέγας Ἄγγλος ποιητὴς Τέννυσον, οὗτινος πρὸ μικροῦ ἐπανηγυρίσθη καθ' ὅλην τὴν Ἀγγλίαν ἡ ὀγδοηκονταετηρίς, συνεπλήρωσε τὸ πρῶτον δραματικὸν ἔργον του, ὅπερ θὰ παρασταθῇ προσεχῶς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν τῷ «Μεγάλῳ θεάτρῳ Ἀθηνῶν» ἄρχεται προσεχῶς τῶν παραστάσεών του Γαλλικὸς Μελοδραματικὸς θίασος, καταρτισθεὶς ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ κυρίου Α. Τσόχα. — Ἐκ τῶν θαυμασίων τῆς ἐν Σικάγῳ Ἐκθέσεως θὰ εἶνε καὶ ὀρχήστρα ἐκ τετρακοσίων κλειδοκυμβάλων διατεθειμένων πυραμιδοειδῶς καὶ κρουομένων ὑφ' ἑνὸς μόνου προσώπου. Δυνάμει ἠλεκτρικοῦ μηχανισμοῦ τὰ τετρακόσια ταῦτα ὄργανα θὰ ἠχῶσιν ὅλα ὁμοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐπιτροπεία ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὅπως μελετήσῃ τὴν μεγάλην ἐπιδημίαν τῆς παραφροσύνης, ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν Μ. Βρεττανίᾳ, ὑπέβαλεν ἔκθεσιν, καθ' ἣν ἡ παραφροσύνη ἐπεκτείνεται δοημέραι παρὰ τῷ Ἀγγλικῷ λαῷ. Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Οὐαλίᾳ ἄσυλα παραφρόνων εἰσὶ πολυάριθμα, περιλαμβάνοντα κατὰ τὴν στατιστικὴν αὐτῆς 87, 765 παράφρονας. Κατὰ τὰ δημοσιευθέντα ἐξαγόμενα ὁ ἀριθμὸς τῶν παραφρόνων αὐξάνει ἐν διαστάσεσιν ἀνησυχητικαῖς, ἐλαττοῦται δὲ βαθμηδὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν θεραπευομένων. Αἱ αἰτίαι τῆς παραφροσύνης εἰσὶ ποικίλαι καὶ πολυάριθμοι: τὸ κληρονομικὸν σπέρμα, τὸ πάθος, ἡ πενία, ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ οἰνοπνευματοποσία. Ἡ οἰνοπνευματοποσία ἰδίως ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ὁσημέραι μᾶλλον καταστρεπτικὴν καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ ἐξέχουσα αἰτία τῆς παραφροσύνης ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ ζινέρβα, τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ρούμιον καὶ πάντα τὰ δηλητηριώδη μίγματα, τὰ ἐπινοηθέντα ὑπὸ τῆς χημείας καὶ τοῦ ἐμπορίου, εἰσάγουσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον χιλιάδων δυστυχῶν τὸν φοβερὸν τῆς παραφροσύνης ἰόν.

*

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐτελέσθησαν ἐν Δεσσάου τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ ποιητοῦ τῶν «Ἑλληνικῶν Ἀσμάτων» Γουλιέλμου Μύλλερ. Τὸ μνημεῖον ἀποτελεῖται ἐκ τῆς προτομῆς τοῦ Μύλλερ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἑστημένης ἐπὶ βάθρου μαρμαρίνου ἐστολισμένου διὰ συμπλεγμάτων ἀνθέων καὶ κλάδων. Ἐπὶ τῆς μιᾶς προσόψεως ὑπάρχουσι κεχαραγμέναι γερμανιστὶ αἱ λέξεις «Γουλιέλμος Μύλλερ 1794—1827», ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας ἑλληνιστί· «Τῷ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀοιδῷ τὸν λίθον ἐκ τῶν ἀττικῶν καὶ λακωνικῶν λατομείων ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμονοῦσα». Τὸ γρανίτινον ὑπόσαθρον εἶνε κεκοσμημένον διὰ τεσσάρων μορφῶν παριστωσῶν ἀλληγορικῶς τὴν ποίησιν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν πάνοπλον Γερμανίαν καὶ τὴν συντρίβουσαν τὰς ἁλύσεις Ἑλλάδα.

*

Ἐπιτροπὴ καταρτισθεῖσα πρὸς ἐξέτασιν τοῦ κατορθωτοῦ ἢ μὴ τῆς μεταποιήσεως τῶν Παρισίων εἰς ἐπιθαλάσσιον λιμένα ἀπεφήνατο ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς μεγάλης διώρυγος μεταξὺ Παρισίων καὶ Ρουέν, ἥτις θὰ ἔχῃ μῆκος μὲν 182 χιλιομέτρων, βάθος δὲ 62 μέτρων. Τὰ μεῖζονος χωρητικότητος πλοῖα θὰ προσορμίζωνται εἰς τὸν μεταξὺ Σαὶν Δενὺ καὶ Κλισὺ κατασκευασθησόμενον μέγαν λιμένα· ὡσαύτως θὰ ἀνοιχθῶσι μικροὶ λιμένες ἐν Ἀνδελύς, Βερνών, Νάντες, Πουασύ, Ἀχιὲρ καὶ Ἀρζαντέυλ. Τὰ ἀναλώματα, τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς τεραστίου ταύτης ἐπιχειρήσεως, ὑπολογίζονται εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἑκατομμύρια φράγκων. Καὶ ὅπως ἔχουσι ταῦτα, οἱ Παρίσιοι, γινόμενοι λιμήν, τίθενται ἀπολύτως ἐν σκέπῃ πάσης ἐφόδου, δύνανται δὲ νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς ὁρμητήριον θαλασσίων στρατειῶν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Καλῷ Χριστιανῷ. Ὁμολογουμένως. Ὁ λυπημένος φίλος καὶ ὁ χαρούμενος ἐχθρὸς εἶνε δύο πολὺ θλιβερὰ πράγματα δι' ἕνα.... ΜΗ καλὸν χριστιανόν ὅμως. — Π.Π. Ἀκατάλληλον. Estudiantina. Ἀφοῦ δὲν γράφετε διότι δὲν γνωρίζετε νὰ γράφετε..... τὸ β' καὶ τὸ γ' εἶνε περιττά. Ἄλλης δικαιολογίας ἀνάγκην δὲν ἔχετε. — Ι. Β., Ι. Ν. Π., Στ. Δ. Μάρκῳ Κ. Κ/πολιν. Κ. Π. Σ. Ε. Τ. καὶ Β. Β Ρόδον. Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. — Μορφεῖ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη τῶν ἀγκαλῶν σας. Ἀρκοῦσιν οἱ στίχοι σας. Ἄργῳ. Ἀκατάλληλον. Ἀγωνιστῇ. Αὐτὸ πάλιν εἶνε πλέον ἢ Ἑλληνικόν. Αὐτὸ εἶνε ἀπαράμιλλον! Ὁμοιάζει μὲ τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο σύμβολον τῆς Ἱσπανικῆς οἰκογενείας τῶν Βελάσκων τὸ κηρύσσον: «Πρὶν ἢ ὁ θεὸς γίνῃ θεὸς καὶ ὁ ἥλιος λάμψει ἐπὶ τῶν ὀρέων ἡ οἰκογένεια τῶν Βελάσκων ἦτο ἤδη εὐγενής» ἐκαταλάβατε; — Μ.Σ. Λειψίαν. Ἐλήφθη.... Ε. Ρ, Β. Ἀθ., Ν. Π. Ε. Ρ., Σ Στρ. Κυρία Ἑλ. Δ. Ὀδησόν. Ἐλήφθησαν διὰ τοῦ κ. Φ. Μ. Π. Εὐχαριστοῦμεν ἅπαντας. — Εὐαγγ. Ἐρωτ. Ραλάτῳ Ὀδησόν. Περιμένομεν τὴν τήρησιν τοῦ διὰ δεκάτην φορὰν δοθέντος ὑμῖν ἐγγράφως καὶ εὐαποδείκτως λόγου τῆς τιμῆς σας. — Φίλῳ συνδρομητῇ. Ζητοῦμεν συγγνώμην ἂν ἐβραδύναμεν πλειότερον τοῦ δέοντος· εἶνε τόσον γλυκεῖα ἡ ἀνάπαυσις μετὰ τὴν ἐργασίαν ὅσον.... μόνον οἱ ἐργαζόμενοι δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν. Ἀλλὰ θὰ ἀναπληρώσωμεν τὴν ἔλλειψίν μας οὕτως ἢ ἄλλως. — Κ. Π. Ἄνδρον Μ. Σ. Παρισίου Στ. Α. καὶ Ν. Ι. Ν. Κ/πολιν, Μάρτυρι, Κ. Π. Δ, κ.λ.π. Εὐγνωμονοῦμεν διὰ τὴν ἀνυπομονησίαν. — Σ. Ι. Β.Ν. Τόρκην. Ἐλήφθη. Ἐνεγράφητε φύλλα στέλλονται ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἔτους ὡς καὶ τὰ τῶν νέων συνδρομητῶν. — Ἐκ. Εὐχαριστοῦμεν. Ὁ κ. Ζ. ἐπλήρωσεν ἐνταῦθα τὴν συνδρομήν του. — Γ. Μ. Ροστόβιον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν. — Θ. Κ. Μεσολόγγιον. Στέλλονται. — Κ. Π. Α. Τεργέστην, Γ. Β. Ροστόβιον, Α. Κ. Ι. Κάϊρον. Διεύθυνσις ἠλλάγη. — Α. Γ. Πότι; Ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. — Ν. Σ. Μασσαλίαν Ν. Κ. Κόρινθον, Ἀντ. Π. Κάϊρον, Δ. Γ. Βόνιτσαν. Δὲν θὰ εἴχατε ἀναγνώσει τὴν ἀγγελίαν τῆς διακοπῆς. — Περιττῷ. Ἰδοὺ τί ἀνέγνωμεν προχθές. Πολλάκις ἀσήμαντος λόγος γίνεται ἀφορμὴ σπουδαίων ἀποτελεσμάτων. Οὕτω ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἀπεχθάνεται τὸν Γλάδστωνα, ὅστις καταστρέφει μετὰ μανίας τὰ δένδρα, ἐνῷ ἡ Βικτωρία φυτεύει ὅσον δύναται πλειότερα. — Σ. Α. Σ. Χανία. Ἕνεκα τῆς διακοπῆς μόνον θὰ σᾶς γράψωμεν. Μ. Δ. Σάμον. Ἀναμένομεν, Μ. Λ Μ. Γαλάζιον. Ἐλυπήθημεν μὴ εὐτυχήσαντές νὰ σᾶς ἴδωμεν — Ἀριστ. Ἀλ. Χώραν Σάμον. Ἀναμένομεν. — Σ. Ρ. Ὀδησόν. Ἠλλάγη.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ἀθηνᾶ, σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς ἑταιρίας. Τόμ. Γ', τεύχη 1ον καὶ 2ον.

Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων: Τουρκοκρατία, ὑπὸ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου. Τόμος Β', τεῦχος Ε'.

Ἐπίτομος Γερμανικὴ Γραμματικὴ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων διαλόγων καὶ ἀναγνωσμάτων, διασκευασθεῖσα πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ Ἀναστ. Ν. Μάλτου. (Μέθοδος Gashey—Otto Sauer) Ἰούλιος Γρόος ἐκδότης. Ἐν Ἀϊδελβέργῃ.

Λόγος, ἐκφωνηθεὶς ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς φυλακαῖς Συγγροῦ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τῆς Ἡμετέρας βασιλίσσης, ὑπὸ Φ. Παρασκευαΐδου.

Ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὲρ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑλλ. κοινότητος Ἐρανιστικὴ ἐπιτροπή. (Λογοδοσία).

Κανονισμὸς τοῦ Ἑλλ. Ἐκπαιδευτηρίου Χαρισίου Παπαμάρκου.

Κριτικαὶ παρατηρήσεις Γεωργίου Καλοσγούρου ἐπὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ Ἀμλέτου ὑπὸ Ι. Πολυλᾶ.

Λόγος, ἀπαγγελθεὶς ὑπὸ τῆς διευθυντρίας τοῦ προτύπου Ἑλλ. παρθεναγωγείου, ὑπὸ τῆς κ. Κ. Κεχαγιᾶ.

Σελίδες Ἡμερολογίου, ὑπὸ Κίμωνος Μιχαηλίδου.

Ἡ τύχη τῆς Μαρούλας, ὑπὸ Δημ. Α. Κορομηλᾶ (κωμειδύλλιον).

Ἀγγέλλονται

Ἱστορία τῆς φιλοσοφίας τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ τῶν νέων χρόνων μέχρις ἡμῶν, ὑπὸ Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου.

Λεξιλόγιον τῆς ἐν Ζακύνθῳ δημοτικῆς διαλέκτου φιλολογικὸν καὶ Ἱστορικόν, ὑπὸ Λεωνίδα Χ. Ζώη.

PETRAS & CIE

Commission Représentation

EXPORTATION

des

TAPIS de TURQUIE

Fourniseurs de S. M. le Roi de Grèce

SMYRNE

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Καθηγητὴς ἔχων διαθεσίμους ὥρας τινάς, ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ μὲ συγκαταβατικὰ σχετικῶς δίδακτρα. Ἡ «Ἑβδομάς» συνιστᾷ αὐτὸν διὰ τὴν καλὴν καὶ πρακτικὴν αὐτοῦ μέθοδον.

Διεύθυνσις Ὁδὸς Πινακωτῶν 140

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.25π	11.15	1.45μ.	Πάτραι ἀν.	7.40π	11.45	—
Ἀθῆναι »	7.—	12.—	2.20	Αἴγιον »	9.24	1.03	—
Κόρινθος ἀφ.	10.—	2.54	5.45	Κόρινθος »	1.20μ	4.10	7.—π
Αἴγιον »	1.57	5.55	—	Ἀθῆναι ἀφ.	4.30	7.10	10.22
Πάτραι »	3 35	7.15	—	Πειραιεὺς »	5 —	7.40	10.55

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

	π.μ.	μ.μ.		μ.μ.	μ.μ.
Κόρινθος ἀν.	10.25	1.35	Μύλοι ἀν.	—	1.10
Ἄργος ἀφ.	12.17	3.48	Ναύπλιον »	9.30	—
Ναύπλιον »	—	4.25	Ἄργος »	10.10	1.40
Μύλοι »	12.45	—	Κόρινθος ἀφ.	12.25	3.42

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι ἀν.	7.05	4.15	5.40	Πύργος ἀν.	6.55	3.45	5.05
Ἀχαΐα ἀφ.	8.—	4.57	6.35	Γαστούνη »	8.10	4.56	6.41
Μανωλὰς »	9.03	5.48	7 40	Λεχαινὰ ἀφ.	8.32	5.17	7.05
Λεχαινὰ »	9.32	6.15	8.15	»	8.35	5.19	6.20π
» ἀν.	9.35	6.17	6.30π	Μανωλὰς »	9.—	5.47	6.50
Γαστούνη »	10.06	6.47	7.07	Ἀχαΐα »	9.50	6.40	7.52
Πύργος »	11.25	8.05	8.35	Πάτραι ἀφ.	10.40	7.35	9.—

Τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΝΟΘΕΥΣΕΙΣ

ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ

ΕΞΕΛΕΓΞΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Τιμᾶται δρ. 2.

ΑΘΗΝΑΙ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 9

Μεγάλη συλλογὴ φωτογραφιῶν μνημείων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων.

Εἰκόνες ἐνδυμασιῶν Ἑλληνικῶν.

Εἰκόνες τύπων Ἑλληνικῶν.

Εἰκόνες θωρηκτῶν Ἑλληνικῶν.

!! Μεγάλη ἐπιτυχία !!

Ἡ φωτογραφία τοῦ θωρηκτοῦ

ΥΔΡΑ